

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
กรณีศึกษา : ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพานักม จังหวัดชลบุรี
THE PARTICIPATIONS TO COMMUNITY DEVELOPMENT.
CASE STUDY : TAMBON SRASILIAM
AMPHUR PANUSNIKOM, CHONBURI PROVINCE.



สารนิพนธ์

ของ

นายอภิชัย อุ่มขุ้ม

42021106

เสนอต่อมหาวิทยาลัยบูรพาเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต วิชาเอกการพัฒนาชุมชน

มีนาคม 2546

คำนำ

การพัฒนาชุมชนนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสุข ความเจริญให้เกิดขึ้นกับประชาชน เป็นสำคัญ การที่จะให้ผู้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินการแก้ไขปัญหาและการประเมินผลก็จะเป็นการจัดข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและชุมชน ทำให้สามารถแก้ไข ปัญหา ความเดือดร้อน ตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแห่งชุมชน ซึ่ง ในการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ มักพบว่าชุมชนและองค์กรประชาชนไม่ค่อยจะ เข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน หรือเข้ามาแต่ก็ยังคงอยู่ในขอบเขตที่จำกัด เจ้าหน้าที่ของรัฐมักจะเป็น ผู้กำหนดปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ ถ้าหากได้นำเอาประชาชนที่ได้รับผลจากการพัฒนาให้เข้ามาอยู่ใน กระบวนการคิดค้นปัญหา กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาและเข้าร่วมปฏิบัติ ย่อมจะมีผลทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชน และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้อีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อศึกษาถึงระดับ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมของประชาชนในการพัฒนา ซึ่ง ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนที่ดีต่อไป

อภิชัย อุ่มชอุ้ม

มีนาคม 2546

ประกาศคุณูปการ

การศึกษา เรื่อง “ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษา : ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี ” สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ อาจารย์ที่ปรึกษา ในการสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อเสนอแนะอันทรงคุณประโยชน์ ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านในสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชลบุรี ที่ให้การดูแล ช่วยเหลือ และให้คำแนะนำเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลาการฝึกงาน

การศึกษานี้จะสำเร็จลงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือจากประชาชนในตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและข้อเสนอแนะที่ดีต่างๆ ทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศโดยรวม ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณด้วยความจริงใจ

ขอขอบพระคุณครอบครัว อุ่มชอุ่ม ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจสำคัญ ตลอดจนเป็นพลังผลักดันในการจัดพิมพ์สารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ ชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการพัฒนาชุมชน ที่ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำที่ดี ตลอดระยะเวลา 4 ปี และทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ตลอดจนอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนในการสร้างพื้นฐานการศึกษาของผู้ศึกษา

อภิรักษ์ อุ่มชอุ่ม

มีนาคม 2546

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	
ประกาศคุณูปการ	
บทคัดย่อ	
บทที่ 1 บทนำ.....	1
แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	2
ภูมิหลัง.....	15
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย.....	18
ขอบเขตของการศึกษา.....	18
ขอบเขตของตัวแปรในการศึกษา.....	18
กรอบแนวคิดในการศึกษา.....	19
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	19
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	19
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ.....	19
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	20
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	21
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	22
บทที่ 3 ลักษณะข้อมูล.....	23
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติย่อผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	23
2. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	24
3. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน.....	24
4. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้.....	24
5. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ.....	25
6. แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตำแหน่งทางสังคม.....	25
7. แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ยและอันดับของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ.....	26
8. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง.....	26
9. แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ จำแนกตามเพศ.....	29
10. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศชาย.....	30
11. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศหญิง.....	33
12. แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ จำแนกตามอายุ.....	35
13. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุต่ำกว่า 22 ปี.....	36
14. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ 22 ปีขึ้นไป.....	39
15. แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน.....	41
16. แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี.....	42

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
17.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี.....	45
18.แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ จำแนกตามรายได้.....	48
19.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน.....	49
20.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือน.....	51
21.แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามอาชีพ.....	54
22.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมใน การพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพเกษตรกรรม.....	54
23.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม.....	57
24.แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม.....	59
25.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ.....	60
26.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ.....	63
27.แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ.....	65

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนโดยศึกษาด้านการศึกษาความต้องการของชุมชน ด้านการวางแผนการพัฒนา ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม และด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพและตำแหน่งทางสังคม โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการศึกษา พบว่า

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.91 โดยมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการมากที่สุด คือ ($\bar{X} = 3.04$) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ($\bar{X} = 2.98$) ด้านการวางแผนการพัฒนา ($\bar{X} = 2.85$) ส่วนอันดับสุดท้ายคือ ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา ($\bar{X} = 2.75$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนเพศชายมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.11$) การมีส่วนร่วมของประชาชนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.96$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปีมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.02$) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอายุมากกว่า 22 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$) โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.10$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปีมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.06$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 5 ปีมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.87$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยรวมระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{X} = 3.04$) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 15,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

($\bar{X} = 3.60$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.18$) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.68$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.83$)

การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.51$) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.93$) โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.13$) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) โดยด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.89$)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

Abstract

The purpose of this research is to study the participations to community development in 4 dimensions : community needs, development planning, development activities and evaluation of development planning.

The 120 samples are classify by sex, age, settlement period, income, occupation and social status. The statistical analysis are percentage and mean with 5 levels rating scale questionnaire.

The results reveal as follow :

The samples' participation are medium level ($\bar{X} = 2.91$). The samples' participation in community needs are medium level ($\bar{X} = 3.04$), the development activities are medium level ($\bar{X} = 2.98$), the development planning are medium level ($\bar{X} = 2.85$), the evaluation of development planning are medium level ($\bar{X} = 2.75$).

The male samples' participations are medium level ($\bar{X} = 3.02$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 3.11$). The female samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.78$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 2.96$).

The age below 22 years old samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.87$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 3.02$). The age upper 22 years old samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.98$), especially the participations to development activities are medium level ($\bar{X} = 3.10$).

The settlement period more than 5 years samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.91$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 3.06$). The settlement period below 5 years samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.68$), especially the participations to development activities are medium level ($\bar{X} = 2.87$).

The income below 15,000 baht per month samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.90$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 3.04$). The income upper 15,000 baht per month samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.90$), especially the participations to development activities are much level ($\bar{X} = 3.60$).

The agricultural samples' participations are medium level ($\bar{X} = 3.05$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 3.18$). The non agricultural samples'

participations are medium level ($\bar{X} = 2.68$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 2.83$).

The formal social status samples' participations are medium level ($\bar{X} = 3.35$), especially the participations to community needs are much level ($\bar{X} = 3.51$). The informal social status samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.93$), especially the participations to development activities are medium level ($\bar{X} = 3.13$). The others status samples' participations are medium level ($\bar{X} = 2.75$), especially the participations to community needs are medium level ($\bar{X} = 2.89$).

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 1

บทนำ

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจขึ้นเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2504 แนวทางการพัฒนาในช่วงแรกได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ เน้นการลงทุนในด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจสาขาหลักๆ ก่อน การพัฒนาชนบทในระยะแรกจึงเป็นการสร้างเขื่อน ไฟฟ้า การคมนาคม การขนส่งและการชลประทานในภาคกลาง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520 -2524) จึงมีความตระหนักว่าชุมชนในหลายๆ พื้นที่ซึ่งมีความล้าหลังรัฐบาลจึงเริ่มวางแผนพัฒนาในด้านสังคมและคุณภาพชีวิตขึ้น ต่อมาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534) จึงได้ให้ความสำคัญแก่คน คือ ประชาชนในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับประโยชน์ในการพัฒนา จนกระทั่งปัจจุบัน แม้ว่าผลพวงของการพัฒนาจะทำให้ปัญหาสำคัญๆ ของชุมชนได้รับการแก้ไข จนประชาชนมีคุณภาพชีวิต ความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น แต่ปัญหาอื่นๆ ในชุมชนที่เป็นปัญหาพื้นฐานก็ยังเหลืออยู่ในบางพื้นที่ และปัญหาใหม่ๆ ก็ทวีมากขึ้น เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัญหาการกระจายรายได้ในชนบทที่มีแนวโน้มจะมากขึ้น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) จึงเน้นการนำเอาปัญหาของคนในชุมชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของตนและชุมชนมากขึ้น

ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาก็ตาม แต่ภาครัฐก็ยังเป็นแกนหลักในการพัฒนา ประชาชนเป็นเพียงผู้เข้าร่วมสนับสนุนหรือตามความต้องการเท่านั้น ทั้งยังยึดติดอยู่กับความคิดและทัศนคติที่ว่า การพัฒนาประเทศ การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องหยิบยื่นให้แต่เพียงฝ่ายเดียว ประชาชนเป็นเพียงผู้รับผลของการพัฒนา จึงมักมีการรวมกลุ่มเรียกร้องความช่วยเหลือและประโยชน์จากรัฐอยู่เสมอๆ

ทั้งนี้ กระบวนการพัฒนาในอนาคตไม่ใช่เรื่องของการบริหารงานพัฒนาแต่เพียงอย่างเดียวดังเช่นในอดีต แต่เป็นกระบวนการที่จะต้องสร้างความร่วมมือ ร่วมใจกันทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการศึกษา วางแผน เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา ตลอดจนรวมพลังผู้คนในสังคมให้ร่วมมือร่วมใจกันทำงานในการที่จะพัฒนาชุมชนของตนได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ การจัดการกับการมีส่วนร่วมให้ทุกฝ่ายมาร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลการพัฒนา รวมทั้งการได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งถือเป็นเรื่องที่มี

ความสำคัญมาก การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาจึงถือเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการที่
ต้องการให้เกิดขึ้นในปัจจุบัน

การพัฒนาชุมชนนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสุข ความเจริญให้เกิดขึ้นกับประชาชนเป็น
สำคัญ การที่จะให้ผู้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอน ตั้งแต่
การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินการแก้ไขปัญหาและการประเมินผลก็จะ
เป็นการจัดข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและชุมชน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อน
ตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแห่งชุมชน ซึ่งในการดำเนินงานตาม โครงการ
และกิจกรรมต่างๆ มักพบว่าชุมชนและองค์กรประชาชนไม่ค่อยจะเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน หรือ
เข้ามาแต่ก็ยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัด เจ้าหน้าที่ของรัฐมักจะเป็นผู้กำหนดปัญหาและแนวทางในการแก้ไข
ปัญหา ซึ่งไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นส่วนใหญ่ - ถ้าหากได้นำเอา
ประชาชนที่ได้รับผลจากการพัฒนาให้เข้ามาอยู่ในกระบวนการคิดค้นปัญหา กำหนดวิธีการและขั้นตอน
ในการแก้ไขปัญหาและเข้าร่วมปฏิบัติ ย่อมจะมีผลทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์
และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระ
ของรัฐบาลได้อีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อ
ศึกษาถึงระดับ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมของประชาชนในการพัฒนา ซึ่งผลการศึกษาที่
ได้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาชุมชนที่ดีต่อไป

แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นการศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมในการ
พัฒนาชุมชน โดยศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้
ศึกษาเบื้องต้นเพื่อรวบรวมแนวคิด ทฤษฎีนำมาใช้ประกอบการกำหนดตัวแปรและกรอบแนวความคิด
โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม
3. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
4. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. ภูมิหลัง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

องค์การสหประชาชาติ (ปรีชาต วิสัยเสถียร, 2533 : 32) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง กระบวนการซึ่งรวมเอาความมานะ พยายามของประชาชนกับฝ่ายรัฐบาลเข้าด้วยกันในการช่วยส่งเสริมสภาพชุมชนในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม เพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้มีบทบาทเข้าร่วมในชีวิตอันหนึ่งอันเดียวของประเทศชาติ และเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนสนับสนุนความเจริญของประเทศชาติ กระบวนการนี้ จึงมีสาระสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ

1. ความร่วมมือของประชาชนด้วยศรัทธาที่จะสร้างเสริมระดับความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น โดยอาศัยความคิดริเริ่มของตนเป็นสำคัญ
2. การกำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือในด้านเทคนิคและวิธีการเพื่อให้ความคิดริเริ่มการช่วยตนเองและความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์การบริหารเทศกิจของสหรัฐอเมริกา (ปรีชาต สุกใส, 2541 : 14-15) ให้ความหมายว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกรรมวิธีแห่งการกระทำทางสังคม ซึ่งราษฎรในชุมชนนั้นรวมกันจัดวางแผน และลงมือกระทำการเอง กำหนดว่ากลุ่มของตนและแต่ละบุคคลมีความต้องการอะไร และปัญหาส่วนกันมีอะไรบ้าง แล้วจัดทำแผนการของกลุ่มและของเอกชนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการ และความสามารถในการแก้ปัญหาเหล่านั้น โดยพยายามใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ ให้มากที่สุด และถ้าจำเป็นอาจจะขอความช่วยเหลือทั้งด้านบริการและวัสดุจากองค์การรัฐบาลและที่ไม่ใช่ของรัฐบาลได้

วิลเลียม เอ ดันแฮม (William A. Dunham, 1976 : 21) ให้ความหมายในหนังสือ The outlook for community development ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นการรวมกำลังเพื่อดำเนินงานปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้เกิดความเป็นปึกแผ่น และดำเนินงานไปในแนวทางที่ต้องการ โดยอาศัยการรวมกำลังของราษฎรในชุมชนนั้นในการช่วยเหลือตนเองและร่วมมือกันดำเนินงาน โดยได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากหน่วยงานราชการหรือองค์การอาสาสมัครอื่นๆ

ปรีชา กลิ่นรัตน์ (ปรีชา กลิ่นรัตน์, 2523 : 385) กล่าวว่า การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยความร่วมมืออย่างจริงจังของประชาชนและเป็นความคิดริเริ่มของประชาชนเอง แต่ถ้าประชาชนไม่รู้จักริเริ่มก็ใช้เทคนิคกระตุ้นเตือนให้เกิดความคิดริเริ่มเพื่อให้กระบวนการนี้ได้รับการตอบสนองจากประชาชนด้วยความกระตือรือร้นอย่างแท้จริง

กรมการพัฒนาชุมชน (ปรีชาต สุกใส, 2541 : 15-16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาชุมชนเป็นการนำความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อฝึกฝนให้ประชาชนได้มีความคิดริเริ่มในการที่จะปรับปรุงชุมชน และวิถีความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการพยายามร่วม

กันและช่วยเหลือตนเอง ขณะเดียวกันก็จะต้องมีการขอรับความช่วยเหลือจากกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้โครงการของชุมชนนั้นสามารถดำเนินการต่อไปได้

เมื่อพิจารณาในภาพรวมของคำว่า พัฒนาชุมชน กล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชน (สุกิจ จุลละนันท์, 2508 : 745) คือการเปลี่ยนแปลงลักษณะและคุณค่าชุมชนโดยมีการวางแผน การพัฒนาชุมชนเป็นทั้งกระบวนการ และขบวนการที่กำหนดขึ้นเพื่อส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้นในด้านต่างๆ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนนั่นเอง ดังนั้น การพัฒนาชุมชนที่ประสบความสำเร็จจึงมิได้ขึ้นอยู่กับผลสำเร็จทางวัตถุเท่านั้น หากแต่ขึ้นอยู่กับความสำเร็จในการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ ทักษะ ความรู้และความสามารถของประชาชนเป็นสำคัญ

ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน (ตานิตย์ บุญชู, 2525 : 16-17) นั้นถือว่า คนเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีความสามารถและพลังงานอันซ่อนเร้น (Potential ability) แฝงอยู่ อันได้แก่ กำลังความคิด แรงงาน ฝีมือหรือทักษะ ซึ่งศักยภาพเหล่านี้ถ้าได้รับการกระตุ้นให้นำมาใช้ก็สามารถสร้างความสำเร็จให้แก่ชุมชนได้ วัตถุประสงค์สำคัญของการพัฒนาชุมชนคือการส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักใช้ความสามารถของตนเอง ช่วยตนเอง เข้ามามีส่วนร่วม โดยอาศัยความต้องการที่แท้จริงและความคิดริเริ่มของประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงานเพื่อให้เขาสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

จากคำนิยามการพัฒนาชุมชนดังกล่าว สามารถกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนนั้นมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ 10 ประการ ดังนี้

1. การพัฒนาชุมชน คือ ความพยายามจะยกมาตรฐานการครองชีพของประชาชนภายในชุมชนให้ดีขึ้น หรือจะกล่าวได้ว่า การพัฒนาชุมชนมีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้คนหรือชุมชนนั้นมีความเจริญขึ้นทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ทั้งนี้หมายถึงการทำให้คนในชุมชนนั้นมีความอยู่ดีกินดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากรัฐเอง โดยราษฎรจะต้องช่วยตนเองในการพัฒนาด้วยการเข้ามาคิดพิจารณา ตัดสินใจ และดำเนินการด้วยตนเองบนพื้นฐานของความสมัครใจ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาชุมชนมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ตัวประชาชนซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทุกสาขา ต้องการให้ประชาชนมีทักษะ มีความรับผิดชอบที่จะช่วยตนเอง

2. การพัฒนาชุมชน มีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมหรือลักษณะทางกายภาพ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชน การประพฤติปฏิบัติแบบเก่าๆ ของชุมชนนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างเข้าด้วยกัน ด้วยวิธีการให้การศึกษาแก่ประชาชนโดยเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และแนวความคิดให้ถูกต้องทิศทาง

3. การดำเนินงานจะต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ทั้งนี้หมายถึงว่ากิจกรรมใดๆ ที่จะนำไปส่งเสริมให้ประชาชนรับไปปฏิบัติ จะต้องเป็นกิจกรรมที่ประชาชนมีความต้องการอยู่แล้วหรือ เป็นกิจกรรมที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและสามารถทำให้ประชาชนรู้สึกต้องการได้

4. การพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องใช้หลักการช่วยๆ เร่งเร้า ส่งเสริมให้ประชาชนได้เกิดความคิดริเริ่ม และรู้จักวิธีช่วยตนเองโดยพลังกลุ่มคน ตลอดจนการดำเนินการ ไปตาม โครงการพัฒนานั้นๆ

5. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change agent) จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้กระตุ้นเตือน ชักจูง และส่งเสริม ให้ประชาชนในชนบทเกิดความคิดริเริ่มขึ้น

6. แผนงานพัฒนาที่อาศัยความร่วมมือระหว่างประชาชนกับประชาชน และประชาชนกับหน่วยงานรัฐบาล และองค์การอาสาสมัครเอกชน

7. รัฐบาลหรือแหล่งให้ความช่วยเหลือจากภายนอกจะให้ความช่วยเหลือเฉพาะสิ่งที่เกิดความสามารถของชุมชนหรือราษฎรจะจัดหามาเองได้ เช่น ความรู้ทางวิชาการ วัสดุ และเงินเท่าที่จำเป็น

8. จะต้องมีการรวบรวมผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เข้าด้วยกัน มิใช่ดำเนินการแต่เพียงหน่วยงานหนึ่ง หน่วยงานใด เพราะปัญหาของชุมชนอยู่นอกเหนือความสามารถของหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใด โดยเฉพาะ และการที่จะพัฒนาให้ได้ผลจะต้องเป็นการพัฒนาโดยทั่วไป มุ่งเน้นประชาชนเป็นหลัก ดังนั้น จึงใช้หลักการที่เรียกว่าการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (Holistic approach) คือมุ่งที่จะพัฒนาทุกๆ ด้าน มิใช่ด้านใดด้านหนึ่งด้านเดียว

9. ขบวนการพัฒนาชุมชนจะต้องพิจารณาถึงสังคม ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นหลัก

10. วิธีการพัฒนาชุมชน โดยอาศัยหลักการและแนวทางระบอบประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการ ดำเนินการ

การพัฒนาชุมชนมีแนวคิดมูลฐานอยู่ 3 ประการ(จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2530 : 5-6) คือ

1. การช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ (Self-help and aid self-help) ประชาชนในท้องถิ่นจะต้องช่วยตนเองในรูปของแรงงาน วัสดุ และทรัพย์สินเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน หากเกินความสามารถ รัฐบาลจึงจะให้การสนับสนุนตามควร การช่วยตนเอง หมายถึง ราษฎรสามารถเข้าร่วมปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สามารถเข้าแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องส่วนรวมของชุมชน ฉะนั้นจึงเป็นการระดมสรรพกำลังทั้งปวงของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นกำลังคนหรือทรัพยากรธรรมชาติ เข้าสู่การปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามสรรพกำลังดังกล่าวนี้ อาจมีข้อจำกัดอยู่บางประการด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ ความสามารถและกำลังงบประมาณ เป็นต้น ความช่วยเหลือจากภายนอกจึงยังมีความจำเป็นที่จะเข้ามาแก้สถานการณ์ในระยะนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ว่าจะช่วยเหลือให้ราษฎรสามารถช่วยตนเองไปตลอดรอดฝั่ง

2. การพัฒนาชุมชนเป็นการพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ (Holistic program) มีความหมายว่า ปัญหาของชุมชนหรือประเทศไม่อาจแก้ไขได้ด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเป็นการประสานงานของวิธีการหลายวิธีการและหลายด้าน หากเราศึกษาปัญหาของชุมชนอย่างละเอียดจะพบว่าปัญหาของชุมชนนั้น มีต้นตอเกิดจากแหล่งต่างๆ หรือมีสาเหตุหลายประการ ฉะนั้น จึงต้องดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ด้านต่างๆ พร้อมๆ กันไป เช่น การยกระดับการครองชีพของชาวนาจะต้องมีการพัฒนาด้านทักษะ การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม การวางแผนครอบครัวและอื่นๆ เป็นต้น การกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหาของชุมชนจึงต้องหยิบยกปัญหาของชุมชนนั้นมาพิจารณาอย่างละเอียดและต้องระลึกว่าปัญหาหนึ่งจะเกี่ยวกันหรือกระทบกระเทือน ไปอีกปัญหาหนึ่งหรือหลายปัญหอยู่เสมอ ฉะนั้น โครงการที่จะต่อสู้กับปัญหาจึงถูกกำหนดให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ได้หลายปัญหาหรือปัญหาหนึ่งอาจจะต้องมีโครงการเข้าต่อสู้หลายโครงการ

3. การพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานที่เริ่มจากท้องถิ่นชนบท โดยมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศ วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนาประเทศนี้ได้หมายความว่านโยบายชาติเป็นผู้กำหนดนโยบายท้องถิ่น แต่มีความหมายว่ากิจกรรมในท้องถิ่นจะได้รับการสนับสนุนให้เป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนคำจูนนโยบายชาติ การสนับสนุนที่ได้รับนี้ก็คือการสนับสนุนจากรัฐบาลในด้านวัสดุ กำลังคน ฉะนั้นการดำเนินงานของท้องถิ่นใด เป็นเอกเทศปราศจากเป้าหมายที่สอดคล้องกับนโยบายชาติ ย่อมจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเท่าที่ควร

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม

* กลุ่ม ในความหมายทางจิตวิทยาสังคม (สัทธิโชค วรานุสันติกุล, 2534 : 216-217) หมายถึง การรวมตัวของคนหลายคนซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างสม่ำเสมอในช่วงเวลาหนึ่ง คนเหล่านี้จะมีการรับรู้ในตนเองว่าพวกเขาขึ้นต่อกันและกัน ในอันที่จะปฏิบัติการเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกันของเขเหล่านั้น ดังนั้น

กลุ่มอาจจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ กลุ่มที่เป็นทางการ ซึ่งหมายถึง กลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการจากผู้มีอำนาจ มีกฎระเบียบรองรับอย่างถูกต้อง เช่น รวมกลุ่มกันขึ้นมาตามธรรมชาติของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนอกเหนือไปจากแบบแผนของความสัมพันธ์ที่องค์กรได้วางเอาไว้กลุ่มที่ไม่เป็นทางการมีความสำคัญมาก เพราะการเป็นสมาชิกกลุ่มประเภทนี้ เป็นการตอบสนองความต้องการของตนเองหลายอย่าง กลุ่มชนิดนี้สามารถควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มให้สอดคล้องตามปทัสถานของกลุ่มได้ ทั้งนี้เพราะว่าผู้ใดฝ่าฝืนปทัสถานของกลุ่มจะต้องถูกสมาชิกคนอื่นตำหนิ สมาชิกจึงต้องพยายามแสดงพฤติกรรมหรือทำตัวให้สอดคล้องกับปทัสถาน เพื่อความพอใจของตนเองอันเกิดจากการได้รับการยอมรับจากสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม กลุ่มในความหมายทั่วไป หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่สองคน

มารวมกัน พฤติกรรมของบุคคลเมื่ออยู่คนเดียวย่อมแตกต่างจากการอยู่เป็นกลุ่ม ทั้งนี้เพราะมนุษย์ต้องการความรัก ความเป็นเพื่อนและความสำเร็จ ฉะนั้นจะแสดงพฤติกรรมในลักษณะการสร้างไมตรีฉันมิตรกับบุคคลที่พอใจ ดังนั้น การศึกษากลุ่มจึงหมายถึง การศึกษาพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บทบาท ปทัสถาน ค่านิยม และพลวัตกลุ่ม

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลปฏิบัติต่อกันและกันในกลุ่มที่เป็นสมาชิก พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งเมื่ออยู่กับกลุ่มที่มีสมาชิกที่ตนพอใจย่อมแตกต่างจากอยู่กับกลุ่มที่มีสมาชิกที่ไม่พอใจ และโดยธรรมชาติของมนุษย์พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกมา มักจะถูกนำมาเปรียบเทียบกับตนเองอยู่เสมอ เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงหรืออ้างสิทธิบางอย่าง ฉะนั้น จะต้องเข้าใจความรู้สึกของบุคคลเหล่านี้ เพราะจะช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาท หมายถึง สิทธิหน้าที่ที่ถือปฏิบัติตามที่ตนดำรงอยู่ในสภาพนั้นๆ ซึ่งบทบาทของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

ปทัสถานหรือบรรทัดฐาน เป็นความคิดส่วนรวมของบุคคลในกลุ่มที่เห็นพ้องต้องกันว่าควรมีท่าที ความรู้สึกและการกระทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม ปทัสถานเปรียบเสมือนกลไกบังคับหรือควบคุมให้สมาชิกประพฤติปฏิบัติตัวอย่างสม่ำเสมอในการดำเนินงานของกลุ่ม

พลวัตกลุ่มหรือกระบวนการกลุ่ม เป็นวิทยาการแขนงหนึ่งซึ่งพยายามศึกษาเรื่องเกี่ยวกับกลุ่มคน เพื่อได้มาซึ่งความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของคน อันจะเป็นประโยชน์ในด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการปรับปรุงการทำงานของกลุ่มให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กระบวนการกลุ่มเป็นการเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนไหวในกลุ่ม โดยทั่วไปการรวมกันของสมาชิกในกลุ่มจะมีแบบอย่างของการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีความคาดหวัง และความรู้สึกที่เป็นปทัสถานระหว่างกัน มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันจากบุคคลหรือกลุ่มอื่น

ทฤษฎีพื้นฐานทางจิตวิทยาว่าด้วยกลุ่ม

1. ทฤษฎีสานาม (Field Theory) ของ เคิร์ท ลูวิน (โกลด์ สายใจ, 2536 : 18) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ คือ

- 1.1 พฤติกรรม เป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
- 1.2 โครงสร้างของกลุ่มเกิดจากการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน
- 1.3 การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยเป็นปฏิสัมพันธ์ในรูปการกระทำ ความรู้สึก และความคิด
- 1.4 องค์ประกอบต่างๆ ในการรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะก่อให้เกิดโครงสร้างของกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม

1.5 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากันและพยายามช่วยกันทำงานซึ่งการที่บุคคลพยายามปรับบุคลิกภาพของตนที่มีความแตกต่างกันนี้ จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มที่ทำให้การทำงานเป็นไปด้วยดี

2. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของเบลล์, โฮแมนส์และไวท์ (โกลด์ สายใจ, 2536 : 19) มีแนวคิดคือ

2.1 ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย

2.2 ปฏิสัมพันธ์จะเป็นปฏิสัมพันธ์ทุกๆ ด้าน คือ

2.2.1 ปฏิสัมพันธ์ทางร่างกาย

2.2.2 ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา

2.2.3 ปฏิสัมพันธ์ทางจิตใจ

2.3 กิจกรรมต่างๆ ที่กระทำผ่านการปฏิสัมพันธ์นี้ จะก่อให้เกิดความรู้สึกทางอารมณ์ ซึ่งหมายรวมถึงความรู้สึกต่างๆ ของสมาชิกทั้งหลาย เป็นต้น

3. ทฤษฎีระบบ (System Theory) (โกลด์ สายใจ, 2536 : 19) มีแนวคิดสำคัญ คือ

3.1 กลุ่มประกอบด้วยโครงสร้างหรือระบบ ซึ่งจะมีการแสดงบทบาทและการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิก ซึ่งถือว่าเป็นตัวนำเข้า เพื่อให้ได้สิ่งนำออก (ผลผลิต) ใดๆ อย่างหนึ่ง

3.2 การแสดงบทบาทตามตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกจะกระทำได้โดยการสื่อสารระหว่างกัน จากการเปิดเผยตัวเองในกลุ่ม เป็นต้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

1. ทฤษฎีบุคลิกภาพของกลุ่ม (Group process theory) ของแคทเทิล (โกลด์ สายใจ, 2536 : 20) แนวคิดนี้ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะของกลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย

1.1.1 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีบุคลิกภาพเฉพาะตัว ได้แก่ สติปัญญา เจตคติ บุคลิกภาพ เป็นต้น

1.1.2 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีบุคลิกภาพเฉพาะกลุ่ม ซึ่งจะทำให้แต่ละกลุ่มมีลักษณะแตกต่างกันออกไป บุคลิกภาพของกลุ่ม ได้แก่ ความสามารถของกลุ่มที่มีอยู่ การกระทำของสมาชิกร่วมกัน การตัดสินใจ รวมทั้งพฤติกรรมหรือการแสดงออกของสมาชิก เป็นต้น

1.1.3 กลุ่มแต่ละกลุ่มจะมีลักษณะโครงสร้างภายในโดยเฉพาะ ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและแบบแผน หรือลักษณะในการรวมกลุ่ม เช่น มีการแสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ มีการสื่อสารระหว่างสมาชิก เป็นต้น

1.2 การเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพของกลุ่ม หมายถึง การแสดงกิจกรรมหรือความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเพื่อจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง การกระทำของสมาชิกจะมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการคือ

1.2.1 คงรักษาการรวมกลุ่มกันของสมาชิก หมายถึง การศึกษาความร่วมมือของสมาชิกเพื่อให้ความสัมพันธ์เป็นไปอย่างราบรื่นและก่อให้เกิดความสามัคคี ความร่วมแรงร่วมใจกัน

1.2.2 ทำให้การรวมกลุ่มมีประสิทธิภาพ คือ การที่สมาชิกมุ่งทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

2. ทฤษฎีสัมฤทธิ์ผลของกลุ่ม (A theory of group achievement) ของสต็อคคิล (โกลด์ สายใจ, 2536 : 21) รวบรวมองค์ประกอบของทฤษฎีไว้ 3 ประการ คือ

2.1 สิ่งที่สมาชิกรับเข้า เมื่อบุคคลมาอยู่ร่วมกันจะเกิดผลดังนี้

2.1.1 มีการแสดงออกหรือการปฏิบัติงาน

2.1.2 มีปฏิสัมพันธ์

2.1.3 มีการคาดหวัง

2.2 ตัวแปรที่เป็นสื่อกลาง เปรียบเทียบได้กับกระบวนการแปรเปลี่ยนสิ่งๆที่สมาชิกสามารถนำเข้าไปเป็นผลผลิตหรือสิ่งนำออก ตัวแปรต่างๆ ประกอบด้วยดังต่อไปนี้

2.2.1 โครงสร้างอย่างเป็นทางการ คือ สิ่งที่คาดหวังจากการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิก เช่น การกำหนดตำแหน่งให้แก่สมาชิกแต่ละคนให้มีสถานภาพ หน้าที่ วัตถุประสงค์และปทัสถาน ตามที่ควรจะเป็น เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติและมีปฏิกิริยาตามที่คาดหวัง และทำให้ผลของการทำงานเป็นจริงขึ้นมาได้

2.2.2 โครงสร้างของบทบาท คือ โครงสร้างของกลุ่มที่เชื่อว่าจะมีอยู่ภายใต้ตัวสมาชิกแต่ละคน สมาชิกแต่ละคนมีบทบาทของตนอย่างเต็มที่ บทบาทดังกล่าวคือ ความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ และการดำเนินงานตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 สิ่งนำออกของกลุ่มหรือผลผลิตของกลุ่ม ผลที่ได้จากสิ่งๆที่สมาชิกรับเข้าแล้วแปรเปลี่ยนด้วยกระบวนการที่เรียกว่าตัวแปรสื่อกลาง สิ่งนำออกของกลุ่มนี้จะออกมาเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.3.1 ผลผลิตหรือผลของการทำงาน

2.3.2 ขวัญ

2.3.3 ความสามัคคี หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่ม

แนวคิด เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

องค์การสหประชาชาติ (United Nation, 1975 : 4) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการกระทำ และเกี่ยวข้องกับมวลชนในระดับต่างๆ ดังนี้

- ในกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งตัดสินใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ทางสังคมและการจัดสรรทรัพยากร

- ในการกระทำโดยสมัครใจต่อกิจกรรมและโครงการ

+ วิลเลียม คับบลิว รีคเดอร์ (William W. Reeder, 1974 : 39 อ้างใน โกลด์ สายใจ, 2536 : 23) ได้ให้ความหมายของประชาชนไว้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและกรณีมีส่วนร่วมของกลุ่ม

วิลเลียม เออวิน (William Erwin, 1976 : 138) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมคือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ให้มีความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชน แก้ไขปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

เดวิส ดี คีธ (Davis D. Keith, 1972 : 136 อ้างใน โกลด์ สายใจ, 2536 : 24) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าให้กระทำการบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น กับทั้งให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย และนอกจากนี้เดวิส เกียทยังได้อธิบายเพิ่มเติมอีกว่า การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวความคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคลที่บังเอิญพ้องต้องกัน กลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลของส่วนรวม
2. ความเคียดแค้นและความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้พุ่งสู่การรวบรวมกลุ่มวางแผน และลงมือกระทำการร่วมกัน
3. การตกลงใจร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา การตัดสินใจร่วมกันนี้จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความคิดริเริ่มกระทำการที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงหมายถึง กระบวนการกระทำที่ประชาชนมีความสมัครใจเข้ามามีส่วนในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัว

ประชาชนเอง โดยประชาชนได้มีส่วนในการตัดสินใจเพื่อตนเอง และมีส่วนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ปรารถนาหรือที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ต้องมีใช่เป็นการกำหนดกรอบแนวคิดจากบุคคลภายนอก

* นีรันคร์ จงวุฒิเวศย์ (ขนิษฐา ศรีนนท์, 2544 : 34) ได้กล่าวถึงเงื่อนไขของการมีส่วนร่วมว่าจะต้องประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. ประชาชนต้องมีอิสรภาพที่จะมีส่วนร่วม
2. ประชาชนสามารถที่จะมีส่วนร่วม
3. ประชาชนต้องเต็มใจที่จะมีส่วนร่วม

นอกจากยังกล่าวถึงความสำเร็จของการมีส่วนร่วมว่าขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

1. ประชาชนต้องมีเวลาพอที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมให้เหมาะสมกับสถานการณ์
 2. ประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปจนเกินกว่าผลตอบแทนที่เขาประเมินว่าจะได้รับ
 3. ประชาชนต้องมีความสนใจที่จะสัมพันธ์สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมนั้น
 4. ประชาชนต้องสามารถสื่อสารรู้เรื่องกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย
 5. ประชาชนต้องไม่รู้สึกระทอนกระเทือนต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือสถานภาพทางสังคมจากการมีส่วนร่วม
- ลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนานั้น ได้มีผู้ศึกษา และมีผู้ให้ความคิดเห็นไว้ดังนี้

วิลเลียม เซิท แชปปีน (William Seitz Chapin, 1979 : 25 อังโน โทสท สายใจ, 2536 : 27) ได้ทำการศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมและได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

1. มีส่วนร่วมประชุม
2. มีส่วนร่วมบริจาคเงิน
3. มีส่วนร่วมเป็นสมาชิก
4. มีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ
5. มีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ

* ไพรัตน์ เดชะรินทร์ (ไพรัตน์ เดชะรินทร์, 2527 : 6-7) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงลดจนความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาแก้ไขและลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือสนองความต้องการของชุมชน

3. ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงานหรือโครงการหรือกิจกรรมเพื่อจัดและแก้ไข ปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเอง

7. ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมาย

8. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป *

ม.ร.ว.อกนิ รพีพัฒน์ (สุริยา ยี่ขัน, 2534 : 27) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนไว้ ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. การประเมินผลกิจกรรมพัฒนา

จอห์น เอ็ม โคเฮนและนอร์แมน ที อัฟฮอฟ (John M. Cohen. and Norman T. Uphoff , 1977 : 7 อ้างในชูเกียรติ เข็ยมศรี, 2543 : 22) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Deciscion making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้าน ทรัพยากรการบริหาร และการประสานขอความช่วยเหลือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefit) ไม่ว่าจะเป็ผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

โจเซ อักบายานี (Jose Agbayani , 1974 : 67 อ้างในโกศล สายใจ, 2536 : 27) ได้จัดลำดับขั้นของการมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. การร่วมประชุม
2. การออกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3. การตีปัญหาให้กระจ่าง
4. การออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านปัญหา
5. การออกเสียงเลือกตั้ง
6. การบริจาคเงิน
7. การบริจาควัตถุ
8. การช่วยเหลือด้วยแรงงาน
9. การใช้โครงการที่เป็นประโยชน์ให้ถูกทาง
10. การช่วยเหลือในการรักษาโครงการ
11. การทำงานกับตัวนำการเปลี่ยนแปลง

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีความสมบูรณ์ได้ก็ต่อเมื่อประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการบริหารขององค์กร เริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรก คือ การวางแผนไปจนถึงขั้นตอนสุดท้ายคือการติดตามและประเมินผล ซึ่งการมีส่วนร่วมที่จะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องประกอบด้วยปัจจัย เงื่อนไข และความพร้อมในการมีส่วนร่วม เช่น ความเป็นอิสระในการมีส่วนร่วม มีความสามารถและเต็มใจในการมีส่วนร่วม การมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมได้โดยไม่กระทบต่อหน้าที่การงานและไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น *

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและการศึกษาข้อมูลของตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดการมีส่วนร่วมของ ม.ร.ว.อ.คิน รพีพัฒน์ ซึ่งได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน
4. มีส่วนร่วมในการประเมินผลกิจกรรมพัฒนา

มาเป็นกรอบในการศึกษา ตลอดจนการสร้างแบบสอบถาม ทั้งนี้เนื่องจากว่าแนวความคิดดังกล่าวมีความสอดคล้องกับการพัฒนาในปัจจุบัน กล่าวคือ การที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกๆ ขั้นตอน นั้นคือเริ่มตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการประเมินผลแผนการพัฒนา

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เชิรชัย บุรพชนก (เชิรชัย บุรพชนก, 2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพิบาลของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมสูงสุดในด้านการวางแผนโครงการ การริเริ่มกำหนดโครงการ การปฏิบัติงานและการประเมินผลโครงการตามลำดับ

สมิธ บราวน์ (Smith Brown, 1982 : 2 อ้างในขนิษฐา ศรีนนท์, 2544 : 38) กล่าวว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสังคมอย่างแข็งขันและไม่แข็งขัน มักจะมีฐานะแตกต่างกันออกไป และมีมโนภาพที่สำคัญเกี่ยวกับเนื่องกับพฤติกรรมของเขา ประเพณีรอบตัว แนวความคิดที่เขาถูกคาดหวังให้เข้าร่วมกิจกรรมบางอย่าง บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง (การศึกษา อาชีพ และรายได้สูง) มักจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ

นริศ จำนุรักษ์ (นริศ จำนุรักษ์, 2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล : ศึกษากรณี จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 74.4 มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำ โดยมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผน รองลงมาคือ ในเรื่องการติดตามประเมินผล และในเรื่องการรับรู้ปัญหาตามลำดับ แต่สำหรับเรื่องการมีส่วนร่วมในการลงทุนปฏิบัติประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด สำหรับความต้องการการมีส่วนร่วม ประชาชนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 76.08 มีความต้องการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง โดยที่มีความต้องการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ การวางแผน ลงทุนปฏิบัติและการรับรู้ปัญหาตามลำดับ

กรรณิกา ชมดี (กรรณิกา ชมดี, 2524 : 16) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า สิ่งจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด ได้แก่ ความต้องการที่จะได้รับความรู้ในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้น ส่วนผลของการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ คือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีในการประกอบอาชีพ การมีผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้นและการได้รับความรู้เพิ่มขึ้นในการประกอบอาชีพ

เบอร์นาร์ด อัลวิน (Bernard Alvin, 1959 : 147-157) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพทางสังคม การศึกษา อาชีพ ถิ่นที่อยู่อาศัย ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น จำนวนสมาชิกในครอบครัวและลักษณะของครอบครัว ตลอดจนค่านิยมของสังคม

กรรณิกา ชมดี (กรรณิกา ชมดี, 2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในแบบต่างๆ คือ การรวมกลุ่ม การร่วมออกแรง การร่วมออกเงิน การร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ การร่วมเป็นผู้นำ การร่วมเป็นคณะกรรมการ

การร่วมเป็นผู้ชักชวนและการร่วมเป็นผู้ริเริ่ม โดยมีส่วนร่วมในการประชุมมากที่สุด รองลงมา คือ ร่วมออกแรงและร่วมเป็นผู้ชักชวน

รัชฤทธิ์ ปนารักษ์ (รัชฤทธิ์ ปนารักษ์, 2540 : 42) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อกรณีมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อายุที่แตกต่างกันของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลให้ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนตำบลแตกต่างกันโดยที่สมาชิกอายุระหว่าง 51-60 ปี มีระดับการมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

ภูมิหลัง

ความเป็นมา

กรมศิลปากรได้มาสำรวจและขึ้นทะเบียนโบราณสถานสระสี่เหลี่ยมไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ.2474 สระโบราณนี้เป็นศิลาแลงรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 5 x 5 วา ลึก 2 วาเศษ ลักษณะของสระถูกตัดเป็นหน้าเรียบ ลึกลงไปเป็นแนวตั้ง ได้มุมจากทั้ง 4 ด้าน ทางด้านทิศตะวันตกมีบันไดหินลึกลงไป 12 ขั้น ตามตำนานเล่าว่า พระรถได้เดินทางมาจากเมืองพระรถ (ต.หน้าพระธาตุ) ออกเที่ยวพนันตีไก่เพื่อเลี้ยงดูนางสิบสอง และได้ขุดสระน้ำขึ้นเพื่อให้ไก่ นักเลงชนไก่เชื่อกันว่า น้ำในสระศักดิ์สิทธิ์ เวลามีการพนันตีไก่เดิมพันเป็นจำนวนมาก มักนำน้ำในสระมาทำให้ไก่ เพราะเชื่อว่าจะทำให้ชนะการเดิมพัน ทางราชการจึงได้ตั้งชื่อตำบลตามลักษณะของตำบลว่า “ สระสี่เหลี่ยม ”

ที่ตั้ง

ตำบลสระสี่เหลี่ยมตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอพนัสนิคม อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอพนัสนิคมประมาณ 19 กม. ตามเส้นทางสายพนัสนิคม - สระสี่เหลี่ยม

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอบ้านโพธิ์และอำเภอแปลงยาว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอแปลงยาว
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหัวถนน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลท่าข้าม

เนื้อที่

ตำบลสระสี่เหลี่ยมมีเนื้อที่ 30.50 ตร.กม. หรือ 19,081.25 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีคลองชลประทานผ่าน พื้นที่ทำการเกษตรของตำบลส่วนใหญ่เหมาะ

กับการเกษตร

การปกครอง

ตำบลสระสี่เหลี่ยมแบ่งการปกครองออกเป็น 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

หมู่ที่ 1 บ้านโน	หมู่ที่ 7 บ้านไร่
หมู่ที่ 2 บ้านนอก	หมู่ที่ 8 บ้านโนไร่
หมู่ที่ 3 บ้านหินลาด	หมู่ที่ 9 บ้านโคก
หมู่ที่ 4 บ้านเนินแพง	หมู่ที่ 10 บ้านไร่บน
หมู่ที่ 5 บ้านหนองขวาง	หมู่ที่ 11 บ้านเขาวังศาลี
หมู่ที่ 6 บ้านตม	

ประชากร

ตำบลสระสี่เหลี่ยมมีประชากรทั้งสิ้น 6,733 คน แยกเป็นชาย 3,242 คน หญิง 3,491 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,257 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 220 คนต่อ ตร.กม.

สภาพทางเศรษฐกิจ

- อาชีพหลักของประชาชนได้แก่ เกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้าง
- มีปั๊มน้ำมัน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 9
- โรงงานอุตสาหกรรม 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 10
- โรงเรียน 3 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 2,6,10

สภาพทางสังคม

1. การศึกษา

- ราษฎรส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับ และเยาวชนประมาณ 90% เรียนจบมัธยมศึกษาตอน

ต้น

- ศูนย์เด็กเล็ก 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 9
- โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 4
- โรงเรียนประถมศึกษา 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 9,11
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประชาชน 3 แห่ง

2. สถาบันทางศาสนา

- วัด 4 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 2,4,10,11

3. การสาธารณสุข

- สถานีอนามัย 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่หมู่ 9
- อัตราการมีและใช้ส้วมราดน้ำ 100%

การบริการพื้นฐาน

1. การคมนาคม

- ถนนลาดยางสายหลัก 1 สาย สายพระรถ - 331 ผ่านหมู่ 1,2,4,5,6,9,10
- ถนนเชื่อมหมู่บ้าน 4 สาย เป็นถนนคอนกรีต 2 สาย ลาดยาง 2 สาย ผ่านหมู่ 1,5,6,7,8,9,10
- ถนนลาดยางในหมู่บ้าน 1 สาย
- ถนนลูกรัง 22 สาย

2. การโทรศัพท์

- จำนวนโทรศัพท์สาธารณะ 6 ตู้ ตั้งอยู่ที่หมู่ 4,6,7,8,9

3. การไฟฟ้า

- มีไฟฟ้าไม่ครบทุกครัวเรือนในเขตตำบล

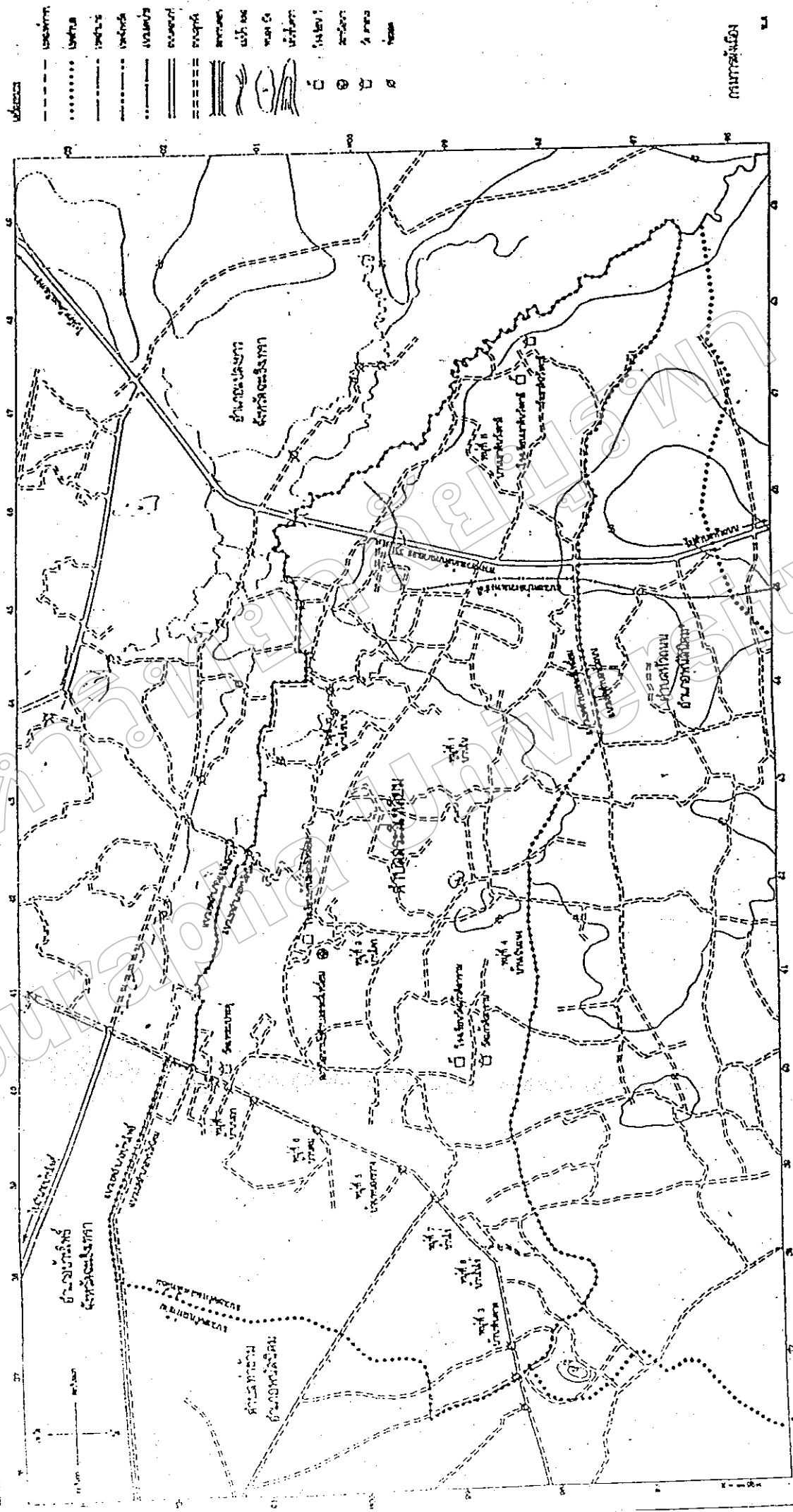
4. แหล่งน้ำ

- แหล่งน้ำธรรมชาติ คลองชลประทานท่าลาด 1 แห่ง ผ่านหมู่ 2,3,5,6,7,8,9
- แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น สระน้ำ 3 แห่ง บ่อน้ำตื้น 40 แห่ง บ่อโยก 26 แห่ง

การรวมกลุ่มของประชาชน

- กลุ่มอาชีพ 10 กลุ่ม
- กลุ่มออมทรัพย์ 11 กลุ่ม
- ลูกเสือชาวบ้าน 3 รุ่นๆ ละ 45 คน

СРЕДНЕЕ ПОЛУШАРЬЕ
1:50000
1950



บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย

การเลือกพื้นที่ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนเป็นการกำหนดพื้นที่ตามวัตถุประสงค์ของผู้ศึกษา (Purposive study) คือ ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน จากแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาเป็นแนวทางและกรอบในการศึกษา ดังต่อไปนี้

ขอบเขตของการศึกษา

1. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 6,733 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability sampling) แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2542 : 62) จำนวน 120 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 6,733 คน

ขอบเขตของตัวแปรในการศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ผู้ศึกษาได้กำหนดตัวแปรในการศึกษา ดังนี้

1. ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย
 - เพศ
 - อายุ
 - ตำแหน่งทางสังคม
 - ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน
 - อาชีพ
 - รายได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษาความต้องการของชุมชน การวางแผนการพัฒนา การปฏิบัติตามแผนการพัฒนา และการประเมินผลแผนการพัฒนา

กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน
4. รายได้
5. อาชีพ
6. ตำแหน่งทางสังคม

ตัวแปรตาม

- ความต้องการของชุมชน
- การวางแผนการพัฒนา
- การปฏิบัติกิจกรรม
- การประเมินผลแผนการพัฒนา

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
2. ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
3. จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

โดยส่วนรวม

4. จะนำไปสู่แนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1. ตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ หมายถึง ตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรจากทางราชการหรือหน่วยงานใดๆ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน หรือสมาชิกกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

2. ตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ หมายถึง ตำแหน่งที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างมอบให้อย่างไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ผู้อาวุโสของชุมชน เป็นต้น

3. รายได้ หมายถึง รายได้ของประชากรกลุ่มตัวอย่างต่อเดือน หน่วยเป็นบาทต่อเดือน

4. การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาของชุมชน โดยพิจารณาจากลักษณะการมีส่วนร่วมดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนการพัฒนา
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนการพัฒนา

5. การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการ หมายถึง การที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาชุมชน

6. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนา หมายถึง การที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการวางแผนการพัฒนาที่จัด โดยองค์กรหรือหน่วยงานหรือชุมชนเองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชน

7. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนการพัฒนา หมายถึง การที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเข้าไปมีส่วนร่วมในการนำแผนการพัฒนาที่ได้วางไว้มาปฏิบัติ

8. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนการพัฒนา หมายถึง การที่ประชากรกลุ่มตัวอย่างเข้าไปมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนการพัฒนาว่าประสบผลสำเร็จหรือประสบกับปัญหาใดบ้าง

9. วิธีการเข้าร่วมในการพัฒนา หมายถึง การที่ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกิจกรรม เช่น ร่วมช่วยเหลือด้านแรงงาน ร่วมบริจาคเงิน ร่วมบริจาคสิ่งของ เป็นต้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 120 ชุด

ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษานี้ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลภาคสนามจากกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี ในวันที่ 1-31 พฤษภาคม 2545

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย

1. เพศ
2. อายุ
3. ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน
4. รายได้
5. อาชีพ
6. ตำแหน่งทางสังคม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของไลเกิร์ต

(Likert) (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2542 : 77) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านความต้องการของชุมชน การวางแผนการพัฒนา การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาและการประเมินผลแผนการพัฒนา จำนวน 40 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้เพื่อแจกแจงความถี่ของตัวแปรใช้แบบร้อยละ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตาราง รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณาประกอบการอธิบายตาราง

1 สถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ยร้อยละ

$\sum x$ = ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{ความถี่ของคำตอบนั้น}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมดในข้อนั้น}} \times 100$$

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การตัดสินและพิจารณาค่าเฉลี่ยเพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และแปลผลโดยถือเกณฑ์พิจารณาระดับคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บทที่ 3

ลักษณะข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามตามตราส่วนประมาณค่าที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเอง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน ซึ่งผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลแล้วมาทำการประมวลผลข้อมูลในรูปตาราง ซึ่งจะแสดงจำนวนค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และบรรยายลักษณะข้อมูล โดยผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษาข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

ตอนที่ 2 การแสดงผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านการศึกษา ความต้องการ ด้านการวางแผนการพัฒนา ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม และด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

ตอนที่ 3 การแสดงปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	64	53.3
หญิง	56	46.7
รวม	120	100

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย กล่าวคือ มีเพศชายจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 22 ปี	79	65.8
22 ปีขึ้นไป	41	34.2
รวม	120	100

จากการเก็บข้อมูลด้านอายุ ผู้ศึกษาได้หาค่ากลางของข้อมูลแล้วจำแนกอายุของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 22 ปี และกลุ่มที่อายุ 22 ปีขึ้นไป ซึ่งจากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้ส่วนใหญ่จะมีอายุต่ำกว่า 22 ปี กล่าวคือ มีอายุต่ำกว่า 22 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ส่วนอายุ 22 ปีขึ้นไปมีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน

ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5 ปี	3	2.5
5 ปีขึ้นไป	117	97.5
รวม	120	100

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้เกือบทั้งหมดจะอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี กล่าวคือ มีถึง 117 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 ส่วนประชากรที่อาศัยต่ำกว่า 5 ปี มีเพียง 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่านั้น

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน	119	99.2
15,000 บาท/เดือนขึ้นไป	1	0.8
รวม	120	100

จากการเก็บข้อมูลด้านรายได้ ผู้ศึกษาได้หาค่ากลางของข้อมูลแล้วจำแนกอายุของกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน และกลุ่มที่มีรายได้ 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป ซึ่งจากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษารั้งนี้เกือบทั้งหมดจะมีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน คือ มีจำนวนถึง 119 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 มีเพียง 1 คน เท่านั้นที่มีรายได้ 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.8 เท่านั้น

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร	73	60.8
นอกภาคเกษตรกรรม	47	39.2
รวม	120	100

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มากกว่าครึ่งมีอาชีพเกษตรกร กล่าวคือ มีจำนวนถึง 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 ส่วนที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตำแหน่งทางสังคม

ตำแหน่งทางสังคม	จำนวน	ร้อยละ
ตำแหน่งที่เป็นทางการ	27	22.5
ตำแหน่งที่ไม่เป็นทางการ	12	10.0
อื่นๆ	81	67.5
รวม	120	100

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้ส่วนใหญ่จะมีตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ ซึ่งมีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 รองลงมาคือ มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และตำแหน่งที่ไม่เป็นทางการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	5	4.2	31	25.8	49	40.8	27	22.5	8	6.7	2.98
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	9	7.5	26	21.7	59	49.2	20	16.7	6	5.0	31.0
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	6	5.0	33	27.5	57	47.5	19	15.8	5	4.2	3.13
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	10	8.3	26	21.7	58	48.3	21	17.5	5	4.2	3.13
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	8	6.7	44	36.7	52	43.3	15	12.5	1	0.8	3.36
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	3.3	9	7.5	60	50.0	34	28.3	13	10.8	2.64
การวางแผนการพัฒนาชุมชน											
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	6	5.0	19	15.8	53	44.2	31	25.8	11	9.2	2.82
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	6	5.0	21	17.5	50	41.7	36	30.0	7	5.8	2.86
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	9	7.5	15	12.5	56	46.7	35	29.2	5	4.2	2.90
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	10	8.3	12	10.0	53	44.2	36	30.0	9	7.5	2.82
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	7	5.8	15	12.5	59	49.2	30	25.0	9	7.5	2.84
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	3	2.5	25	20.8	48	40.0	38	31.7	6	5.0	2.84
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	5	4.2	20	16.7	60	50.0	29	24.2	6	5.0	2.91
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	6	5.0	22	18.3	44	36.7	38	31.7	10	8.3	2.80
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	3	2.5	35	29.2	42	35.0	28	23.3	12	10.0	2.91
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	6	5.0	22	18.3	46	38.3	34	28.3	12	10.0	2.80
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	6	5.0	36	30.0	55	45.8	18	15.0	5	4.2	3.17
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	3.3	34	28.3	60	50.0	16	13.3	6	5.0	3.12
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	2.5	13	10.8	74	61.7	20	16.7	10	8.3	2.83
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	3.3	16	13.3	68	56.7	20	16.7	12	10	2.83
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	9	7.5	41	34.2	44	36.7	20	16.7	6	5.0	3.23
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	5.0	32	26.7	62	51.7	15	12.5	5	4.2	3.16
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	9	7.5	14	11.7	57	47.5	25	20.8	15	12.5	2.81
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	2	1.7	18	15.0	56	46.7	37	30.8	7	5.8	2.76

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	5	4.2	19	15.8	69	57.5	21	17.5	6	5.0	2.97
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	2.5	27	22.5	58	48.3	26	21.7	6	5.0	2.96
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	5	4.2	20	16.7	59	49.2	24	20	12	10	2.85
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	5.8	14	11.7	61	50.8	25	20.8	13	10.8	2.81
33.มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	1.7	12	10.0	52	43.3	40	33.3	14	11.7	2.57
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	5	4.2	12	10.0	57	47.5	31	25.8	15	12.5	2.68
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	4.2	12	10.0	55	45.8	29	24.2	11	9.2	2.83
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	3	2.5	25	20.8	58	48.3	27	22.5	7	5.8	2.92
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	1.7	16	13.3	65	54.2	27	22.5	10	8.3	2.78
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	1.7	15	12.5	56	46.7	38	31.7	9	7.5	2.69
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	2	1.7	19	15.8	48	40.0	41	34.2	10	8.3	2.68
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	3	2.5	25	20.8	41	34.2	36	30.0	15	12.5	2.71

จากตารางที่ 8 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านการศึกษาความต้องการของชุมชนของประชากรกลุ่ม พบว่าการมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.13 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.64 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน คือ มีค่าเฉลี่ย 2.90 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผนและการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น คือ มีค่าเฉลี่ย

3.17 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.7 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.92 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานไปเป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ คือ มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 9 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	ชาย		หญิง	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ด้านการศึกษาความต้องการ	64	3.11	56	2.96
2. ด้านการวางแผนการพัฒนา	64	2.98	56	2.70
3. ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	64	3.08	56	2.86
4. ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา	64	2.90	56	2.58
รวม		3.02		2.78

จากตารางที่ 9 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามเพศนั้น พบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.02 และ 2.78 ตามลำดับ โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.11 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.08 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.98 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุด คือ 2.90 ตามลำดับ

เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ 2.96 รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.86 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.70 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.58 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศชาย

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	8	12.5	16	25	27	42.2	10	15.6	3	4.7	3.25	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	7	10.9	13	20.3	25	39.0	15	23.4	4	6.3	3.00	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	2	3.1	15	23.4	23	35.9	20	31.2	4	6.3	2.86	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	3	4.7	15	23.4	32	50	11	17.2	3	4.7	3.06	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	4	6.3	19	29.7	24	37.5	14	21.9	3	4.7	3.11	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	7	10.9	17	26.6	27	42.2	11	17.2	2	3.1	3.25	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	4	6.3	20	31.3	30	46.9	8	12.5	2	3.1	3.25	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	7.9	13	20.3	34	53.1	8	12.5	4	6.3	3.11	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	7	10.9	24	37.5	23	35.9	9	14.0	1	1.6	3.42	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	4.7	9	14.0	30	46.9	14	21.9	8	12.5	2.77	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	5	7.8	14	21.9	25	39.0	13	20.3	7	10.9	2.95	
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	5	7.8	13	20.3	27	42.2	14	21.9	5	7.8	2.98	
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	7	10.9	9	14.1	32	50.0	13	20.3	3	4.7	3.06	
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	8	12.5	9	14.1	26	40.6	17	26.6	4	6.2	3.00	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	6	9.4	10	15.6	31	48.4	13	20.3	4	6.3	3.02	
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	2	3.1	16	25.0	25	39.0	18	28.1	3	4.7	2.94	
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	4	6.3	11	17.2	29	45.3	18	28.1	2	3.1	2.95	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	4	6.3	13	20.3	23	35.9	19	29.7	5	7.8	2.87
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	3	4.7	21	32.8	19	29.7	16	25.0	5	7.8	3.02
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในคราววางแผน	4	6.3	16	25.0	24	37.5	15	23.4	5	7.8	2.98
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	5	7.8	18	28.1	29	45.3	9	14.1	3	4.7	3.20
22.มีส่วนร่วมในการลงแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	6.3	18	28.1	30	46.9	10	15.6	2	3.1	3.19
23.มีส่วนร่วมในการระดมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	3.1	8	12.5	41	64.1	11	17.2	2	3.1	2.95
24.มีส่วนร่วมในการระดมสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	4.7	8	12.5	39	60.9	10	15.6	4	6.3	2.94
25.ใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	10.9	22	34.4	25	39.0	8	12.5	2	3.1	3.38
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	6.3	19	29.7	29	45.3	11	17.2	1	1.6	3.22
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	7	10.9	9	14.1	30	46.9	14	21.9	4	6.3	3.02
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	1	1.6	13	20.3	29	45.3	18	28.1	3	4.7	2.86
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	4	6.3	13	20.3	32	50.0	13	20.3	2	3.1	3.06
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	3.1	15	23.4	34	53.1	9	14.1	4	6.3	3.03
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	4	6.3	15	23.4	31	48.4	10	15.6	4	6.3	3.08
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	9.4	9	14.1	33	51.6	13	20.3	3	4.7	3.03
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.6	11	17.2	26	40.6	20	31.3	6	9.4	2.70
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	5	7.8	8	12.5	31	48.4	14	21.9	6	9.4	2.87
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	6.3	11	17.2	33	51.6	12	18.8	4	6.3	2.98
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	3	4.7	13	20.3	29	45.3	17	26.6	2	3.1	2.97
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	3.1	8	12.5	41	64.1	10	15.6	3	4.7	2.94
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	3.1	9	14.1	29	45.3	21	32.8	3	4.7	2.78
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	2	3.13	15	23.4	25	39.1	17	26.6	5	7.8	2.87
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	3	4.7	14	21.9	24	37.1	13	20.3	10	15.6	2.80

จากตารางที่ 10 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของเพศชาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน การแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชนและมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.25 อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.77 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนาของเพศชาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.06 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชนและการมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.02 อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน มีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.38 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.22 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.70 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 11 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศหญิง

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	7	12.5	19	33.9	25	44.6	3	5.4	2	3.5	3.46
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	1	1.8	11	19.6	25	44.6	14	25.0	5	8.5	2.80
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	1.8	10	17.9	23	41.1	16	28.6	6	10.7	2.71
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	2	3.6	10	17.9	29	51.8	12	21.4	3	5.4	2.53
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	1	1.8	12	21.4	25	44.6	13	23.2	5	8.5	2.54
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	2	3.6	9	16.1	32	57.1	9	16.1	4	7.1	2.95
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	2	3.6	13	23.2	27	48.2	11	19.6	3	5.4	3.00
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	8.9	13	23.2	24	42.9	13	23.2	1	1.8	3.14
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	1.8	20	35.7	29	51.8	6	10.7	-	-	3.29
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แจ้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	1.8	-	-	30	53.6	20	35.7	5	8.9	2.50
การวางแผนการพัฒนาชุมชน											
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	1	1.8	5	8.9	28	50.0	18	32.4	4	7.1	2.66
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	1	1.8	8	14.3	23	41.1	22	39.3	2	3.6	2.71
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	2	3.6	6	10.7	24	42.9	22	39.3	2	3.6	2.71
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	2	3.6	3	5.4	27	48.2	19	33.9	5	8.9	2.61
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	1	1.8	5	8.9	28	50.0	17	30.4	5	8.9	2.64
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	1	1.8	9	16.1	23	41.1	20	35.7	3	5.4	2.73
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	1	1.8	9	16.1	31	55.4	11	19.6	4	7.1	2.66
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	2	3.6	9	16.1	21	37.5	19	33.9	5	8.9	2.7
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	-	-	14	25.0	23	41.1	12	21.4	7	12.5	2.76
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	2	3.6	6	10.7	22	39.3	19	33.9	7	12.5	2.55

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X̄
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21. มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	1	1.8	18	32.1	26	46.4	9	16.1	2	3.6	3.13
22. มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	16	28.6	30	53.6	6	10.7	4	7.1	3.04
23. มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	5	8.9	33	58.9	9	16.1	8	14.3	2.68
24. มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	8	14.3	29	51.8	10	17.9	8	14.3	2.71
25. สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	3.6	19	33.9	19	33.9	12	21.4	4	7.1	3.05
26. มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	3.6	13	23.2	33	58.9	4	7.1	4	7.1	3.09
27. มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	2	3.6	5	8.9	27	48.2	11	19.6	11	19.6	2.57
28. มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	1	1.8	5	8.9	27	48.2	19	33.9	4	7.1	2.64
29. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	1	1.8	6	10.7	37	66.1	8	14.3	4	7.1	2.86
30. มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	12	21.4	24	42.9	17	30.4	2	3.6	2.87
การติดตามประเมินผล											
31. มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	1	1.8	5	8.9	28	50.0	14	25.0	8	14.3	2.59
32. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	5	8.9	28	50.0	12	21.4	10	17.9	2.55
33. มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	1	1.8	26	46.4	20	35.7	8	14.3	2.41
34. มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	4	7.1	26	46.4	17	30.4	9	16.1	2.45
35. มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.8	9	16.1	22	39.3	17	30.4	7	12.5	2.64
36. มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	-	-	12	21.4	29	51.8	10	17.9	5	8.9	2.86
37. มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	8	14.3	24	42.9	17	30.4	7	12.5	2.59
38. มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	-	-	6	10.7	27	48.2	17	30.4	6	10.7	2.78
39. มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	4	7.1	23	41.1	24	42.9	5	8.9	2.87
40. มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	-	-	11	19.6	17	30.4	23	41.1	5	8.9	2.80

จากตารางที่ 11 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของเพศหญิง พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.46 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.29 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.50 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.79 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.13 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.09 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 12 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	อายุต่ำกว่า 22 ปี		อายุ 22 ขึ้นไป	
	จำนวน	X	จำนวน	X
1. ด้านการศึกษาความต้องการ	79	3.02	41	3.09
2. ด้านการวางแผนการพัฒนา	79	2.83	41	2.88
3. ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	79	2.92	41	3.10
4. ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา	79	2.69	41	2.86
รวม		2.87		2.98

จากตารางที่ 12 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามอายุนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี และมีอายุ 22 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.87 และ 2.98 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการ

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.02 รองลงมาคือด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.92 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.69 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.10 รองลงมาคือด้านการศึกษาความต้องการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.09 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.88 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.86 ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุต่ำกว่า 22 ปี

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	8	10.1	25	31.7	34	43.0	7	8.9	5	6.3	3.30	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	2	2.5	17	21.5	33	41.7	22	27.9	5	6.3	2.86	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	1.3	17	21.5	32	40.5	22	27.9	7	8.9	2.78	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	3	3.8	16	20.3	41	51.9	17	21.6	2	2.5	3.01	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	2.5	21	26.6	30	37.9	21	26.6	5	6.3	2.92	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	5	6.3	16	20.3	42	53.2	13	16.5	3	3.8	3.09	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	3	3.8	22	27.9	39	49.5	13	16.5	2	2.5	3.14	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	6.3	17	21.5	40	50.6	15	18.9	2	2.5	3.10	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.8	29	36.7	37	46.8	10	12.7	-	-	3.32	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.8	4	5.1	43	54.4	22	27.9	7	8.9	2.67	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	6	7.6	6	7.6	40	50.6	23	29.1	4	5.1	2.84	
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	5	6.3	10	12.7	38	48.1	23	29.1	3	3.8	2.89	
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	7	8.9	7	8.9	40	50.6	22	27.9	3	3.8	2.91	
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	6	7.6	6	7.6	39	49.4	22	27.9	6	7.6	2.80	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	5	6.3	7	8.9	40	50.6	21	26.6	6	7.6	2.80	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.8	14	17.7	34	43.0	26	32.9	2	2.5	2.87
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.8	8	10.1	43	54.4	21	26.6	4	5.1	2.81
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	4	5.1	12	15.2	31	39.2	26	32.9	6	7.6	2.77
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	1	1.3	20	25.3	29	36.7	24	30.4	5	6.3	2.85
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	4	5.1	13	16.5	30	37.9	26	32.9	6	7.6	2.78
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	2	2.5	16	20.3	45	56.9	15	18.9	1	1.3	3.04
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.3	19	24.1	42	53.2	13	16.5	4	5.1	3.00
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.8	4	5.1	49	62.0	17	21.5	6	7.6	2.76
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินงานกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.8	8	10.1	45	56.9	17	21.5	6	7.6	2.81
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	8.9	17	21.5	36	45.6	16	20.3	3	3.9	3.11
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	5.1	15	18.9	43	54.4	14	17.7	3	3.8	3.04
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	5	6.3	7	8.9	41	51.9	18	22.8	8	10.1	2.78
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	2	2.5	11	13.9	37	46.8	25	31.7	4	5.1	2.77
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	3	3.8	11	13.9	50	63.3	12	15.2	3	3.8	2.99
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.8	12	15.2	39	49.4	22	27.9	3	3.8	2.87
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	3	3.8	7	8.9	45	56.9	17	21.5	7	8.9	2.77
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	7	8.9	46	58.2	16	20.2	8	10.1	2.73
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	3	3.8	40	50.6	26	32.9	8	10.1	2.56
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแหล่งข้อมูลในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	1	1.3	5	6.3	40	50.6	23	29.1	10	12.7	2.54
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.8	7	8.9	38	48.7	28	35.4	3	3.8	2.73
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	-	-	14	17.7	41	51.9	21	26.6	3	3.8	2.84
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	13	16.5	42	53.2	19	24.1	5	6.3	2.80
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	-	-	9	11.4	38	48.1	29	36.7	3	3.8	2.67

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	1	1.3	7	8.9	34	43.0	32	40.5	5	6.3	2.58
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	1	1.3	12	15.2	33	41.8	29	36.7	4	5.1	2.71

จากตารางที่ 13 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี พบว่า มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.32 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.67 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.89 และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน มีค่าเฉลี่ย 2.77 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้นและการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.04 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการระดมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.84 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ 22 ปีขึ้นไป

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	7	17.1	10	24.4	18	43.9	6	14.6	-	-	3.44	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	6	14.6	7	17.1	17	41.5	7	17.1	4	9.8	3.10	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	2	4.9	8	19.5	14	34.2	14	34.2	3	7.3	2.80	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	2	4.9	9	21.9	20	48.8	6	14.6	4	9.8	2.98	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	3	7.3	10	24.4	19	46.3	6	14.6	3	7.3	3.10	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	4	9.8	10	24.4	17	41.5	7	17.1	3	7.3	3.12	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	3	7.3	11	26.8	18	43.9	6	14.6	3	7.3	3.12	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	12.2	9	21.9	18	43.9	6	14.6	3	7.3	3.17	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	12.2	15	36.6	15	36.6	5	12.2	1	2.4	3.44	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน	1	2.4	5	12.2	17	41.5	12	29.3	6	14.6	2.59	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	-	-	13	31.7	13	31.7	8	19.5	7	17.1	2.78	
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	1	2.4	11	26.8	12	29.3	13	31.7	4	9.8	2.80	
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	2	4.9	8	19.5	16	39.0	13	31.7	2	4.9	2.88	
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	4	9.8	6	14.6	14	34.2	14	34.2	3	7.3	2.85	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	2	4.9	8	19.5	19	46.3	9	21.9	3	7.3	2.93	
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	11	26.8	14	34.2	12	29.3	4	9.8	2.78	
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	2	4.9	12	29.3	17	41.5	8	19.5	2	4.9	3.10	
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	2	4.9	10	24.4	13	31.7	12	29.3	4	9.8	2.85	
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	2	4.9	15	36.6	13	31.7	4	9.8	7	17.1	3.02	
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	2	4.9	9	21.9	16	39.0	8	19.5	5	12.2	2.83	
การปฏิบัติตามกิจกรรม												
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	4	9.8	20	48.8	10	24.4	3	7.3	4	9.8	3.41	
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	7.3	15	36.6	18	43.9	3	7.3	2	4.9	3.34	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
23.มีส่วนร่วมในการระดมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	9	21.9	25	60.9	3	7.3	4	9.8	2.95
24.มีส่วนร่วมในการระดมสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	2.4	8	19.5	23	56.1	3	7.3	6	14.6	2.88
25.ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	4.9	24	58.5	8	19.5	4	9.8	3	7.3	3.44
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	4.9	17	41.5	19	46.3	1	2.4	2	4.9	3.39
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	4	9.8	7	17.1	16	39.0	7	17.1	7	17.1	2.85
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	-	-	7	17.1	19	46.3	12	29.3	3	7.3	2.73
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	4.9	8	19.5	19	46.3	9	21.9	3	7.3	2.93
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	15	36.6	19	46.3	4	9.8	3	7.3	3.12
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	2	4.9	13	31.7	14	34.2	7	17.1	5	12.2	3.00
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	12.2	7	17.1	15	36.6	9	21.9	5	12.2	2.95
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	9	21.9	12	29.3	14	34.2	6	14.6	2.59
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	4	9.8	7	17.1	17	41.5	8	19.5	5	12.2	2.93
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	4.9	13	31.7	17	41.5	1	2.4	8	19.5	3.00
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	3	7.3	11	26.8	17	41.5	6	14.6	4	9.8	3.07
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	4.9	3	7.3	23	56.1	8	19.5	5	12.2	2.73
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	4.9	6	14.6	18	43.9	9	21.9	6	14.6	2.73
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	1	2.4	12	29.3	14	34.2	9	21.9	5	12.2	2.88
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	4.9	13	31.7	8	19.5	7	17.1	11	26.8	2.71

จากตารางที่ 14 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไป พบว่า มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.17 และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.10 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 3.02 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาและการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.41 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ มีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 15 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	ต่ำกว่า 5 ปี		มากกว่า 5 ปี	
	จำนวน	\bar{X}	จำนวน	\bar{X}
1. ด้านการศึกษาความต้องการ	3	2.53	117	3.06
2. ด้านการวางแผนการพัฒนา	3	2.53	117	2.86
3. ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	3	2.87	117	2.98
4. ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา	3	2.77	117	2.75
รวม		2.68		2.91

จากตารางที่ 15 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปีและ 5 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.68 และ 2.91 ตามลำดับ โดยกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ต่ำกว่า 5 ปีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.87 รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.77 ส่วนด้านการวางแผนการพัฒนาและด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.53 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ 3.06 รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย

2.98 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.86 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน					2	66.7	1	33.3	-	-		2.67
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน					1	33.3	1	33.3	1	33.3		2.00
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน					-	-	3	100	-	-		2.00
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน					2	66.7	1	33.3	-	-		2.67
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน					2	66.7	1	33.3	-	-		2.67
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน					2	66.7	1	33.3	-	-		2.67
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน					3	100	-	-	-	-		3.00
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน					2	66.7	-	-	1	33.3		2.33
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน					3	100	-	-	-	-		3.00
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน					1	33.3	2	66.7	-	-		2.33
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา			1	33.3	2	66.7	-	-	-	-		3.33
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน					2	66.7	1	33.3	-	-		2.67
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน					2	66.7	1	33.3	-	-		2.67
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน					1	33.3	2	66.7	-	-		2.33

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	2.33
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	-	-	-	-	1	33.3	1	33.3	1	33.3	2.00
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	-	-	-	-	1	33.3	1	33.3	1	33.3	2.00
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	-	-	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	2.33
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	33.3	1	33.3	1	33.3	-	-	3.00
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้งิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	-	-	3.33
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
33.มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	2.33
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	2.33
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	-	-	3.33
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	33.3	2	66.7	-	-	2.33
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	-	-	3	100	-	-	-	-	3.00
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	2	66.7	1	33.3	-	-	2.67

จากตารางที่ 16 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี พบว่า การมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชนและการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน การค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน การจัดลำดับความต้องการของชุมชน การแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.67 ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชนและการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.00 และอยู่ในระดับน้อย

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน การกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน การกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน การกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชนและการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.67 เท่ากัน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นได้ของแผนและการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนดำเนินต่อไปได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการระดมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน ระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน ชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน ติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน การบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติ

งานแล้วเสร็จตามขั้นตอนและการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน การติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนาและการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	15	12.8	35	29.9	50	42.7	12	10.3	5	4.3	3.37	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	8	6.8	24	20.5	49	41.9	28	23.9	8	6.8	2.97	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3	2.6	25	21.4	46	39.3	33	28.2	10	8.6	2.81	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	5	4.3	25	21.4	59	50.4	22	18.8	6	5.1	3.0	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	5	4.3	31	26.5	47	40.2	26	22.2	8	6.8	2.99	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	9	7.7	26	22.2	57	48.7	19	16.2	6	5.1	3.11	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	6	5.1	33	28.2	54	46.2	19	16.2	5	4.3	3.14	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	10	8.6	26	22.2	56	47.9	21	17.9	4	3.4	3.15	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	8	6.8	44	37.6	49	41.9	15	12.8	1	0.9	3.37	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน	4	3.4	9	7.7	59	50.4	32	27.4	13	11.1	2.65	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	6	5.1	18	15.4	51	43.6	31	26.5	11	9.4	2.80	
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	6	5.1	21	17.9	48	41.0	35	29.9	7	5.9	2.86	
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	9	7.69	15	12.8	54	46.2	34	29.1	5	4.3	2.91	
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	10	8.6	12	10.3	52	44.4	34	29.1	9	7.7	2.83	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	7	5.9	15	12.8	57	48.7	29	24.8	9	7.7	2.85	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	3	2.56	25	21.4	46	39.3	37	31.6	6	5.1	2.85
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	5	4.3	20	17.1	59	50.4	27	23.1	6	5.1	2.92
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	6	5.1	22	18.8	43	36.8	37	31.6	9	7.7	2.82
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	3	2.6	35	29.9	41	35.0	27	23.1	11	9.4	2.93
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	6	5.1	22	18.8	44	37.6	33	28.2	12	10.3	2.80
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	6	5.1	36	30.8	54	46.2	16	13.7	5	4.3	3.19
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	3.4	34	29.1	58	49.6	15	12.8	6	5.1	3.13
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	2.6	13	11.1	71	60.7	20	17.1	10	8.6	2.82
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	3.4	16	13.7	66	56.4	19	16.2	12	10.3	2.84
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	9	7.7	41	35.0	41	35.0	20	17.1	6	5.1	3.23
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	5.1	31	26.5	61	52.1	14	11.9	5	4.3	3.16
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	9	7.7	14	11.9	54	46.2	25	21.4	15	12.8	2.80
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	2	1.7	18	15.4	54	46.2	36	30.8	7	5.9	2.76
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	5	4.3	19	16.2	66	56.4	21	17.9	6	5.1	2.97
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	2.6	26	22.2	56	47.9	26	22.2	6	5.1	2.95
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	5	4.3	20	8.6	57	48.7	23	19.7	12	10.3	2.85
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	5.9	14	11.9	58	49.6	25	21.4	13	11.1	2.80
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	1.7	12	10.3	51	43.6	38	32.5	14	11.9	2.57
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	5	4.3	12	10.3	56	47.9	29	24.8	15	12.8	2.7
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	4.3	20	8.6	52	44.4	29	24.8	11	9.4	2.82
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	3	2.6	25	21.4	55	47.0	27	23.1	7	5.9	2.91
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	1.7	15	12.8	63	53.9	27	23.1	10	8.6	2.76
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	1.7	15	12.8	55	47.0	36	30.8	9	7.7	2.70

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	2	1.7	19	16.2	45	38.5	41	35.0	10	8.6	2.68
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	3	2.6	25	21.4	39	33.3	35	29.9	15	12.8	2.71

จากตารางที่ 17 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนและการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.37 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.92 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาและการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

ตารางที่ 18 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามรายได้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน		มากกว่า 15,000 บาท/เดือน	
	จำนวน	X	จำนวน	X
1. ด้านการศึกษาความต้องการ	119	3.04	1	3.10
2. ด้านการวางแผนการพัฒนา	119	2.85	1	3.10
3. ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	119	2.98	1	3.60
4. ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา	119	2.75	1	3.30
รวม		2.90		3.28

จากตารางที่ 18 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน และมากกว่า 15,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีค่าเฉลี่ย 2.90 และ 3.28 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.04 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.98 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.85 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.75 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.60 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการศึกษาความต้องการและการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 เท่ากัน ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 3.30 ตามลำดับ

ตารางที่ 19 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1. มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	15	12.6	35	29.4	51	42.9	13	10.9	5	4.2	3.35	
2. มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	8	6.7	24	20.2	49	41.2	29	24.4	9	7.6	2.94	
3. มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3	2.5	25	21.0	45	37.8	36	30.3	10	8.4	2.79	
4. มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	5	4.2	25	21.0	60	50.4	23	19.3	6	5.0	3.00	
5. มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	5	4.2	31	26.1	48	40.3	27	22.7	8	6.7	2.98	
6. มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	9	7.6	25	21.0	59	49.6	20	16.8	6	5.0	3.09	
7. มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	6	5.0	33	27.7	56	47.1	19	15.9	5	4.2	3.13	
8. มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	10	8.4	26	21.9	57	47.9	21	17.7	5	4.2	3.13	
9. มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	8	6.7	43	36.1	52	43.7	15	12.6	1	0.8	3.35	
10. มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	3.4	9	7.6	60	50.4	33	27.7	13	10.9	2.65	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11. มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	6	5.0	19	15.9	52	43.7	31	26.1	11	9.2	2.82	
12. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	6	5.0	21	17.7	49	41.2	36	30.3	7	5.9	2.86	
13. มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	9	7.6	15	12.6	55	46.2	35	29.4	5	4.2	2.90	
14. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	10	8.4	12	10.1	52	43.7	36	30.3	9	7.6	2.82	
15. มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	7	5.9	15	12.6	58	48.7	30	25.2	9	7.6	2.84	
16. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.5	25	21.0	47	39.5	38	31.9	6	5.0	2.84	
17. มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	5	4.2	20	16.8	59	49.6	29	24.4	6	5.0	2.91	
18. มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	6	5.0	22	18.5	43	36.1	38	31.9	10	8.4	2.80	
19. มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	3	3.5	34	28.6	42	35.3	28	23.5	12	10.1	2.90	
20. มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	6	5.0	22	18.5	45	37.8	34	28.6	12	10.1	2.80	
การปฏิบัติตามกิจกรรม												
21. มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	6	5.0	35	29.4	55	46.2	18	15.1	5	4.2	3.16	
22. มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	3.4	33	27.7	60	50.4	16	13.5	6	5.0	3.11	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X̄
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.5	12	10.1	74	62.2	20	16.8	10	8.4	2.82
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	3.4	15	12.6	68	57.1	20	16.8	12	10.1	2.82
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	9	7.6	40	33.6	44	36.9	20	16.8	6	5.0	3.22
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	5.0	31	26.1	62	52.1	15	12.6	5	4.2	3.15
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	9	7.6	14	11.8	56	47.1	25	21.0	15	12.6	2.81
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	2	1.7	18	15.1	55	46.2	37	31.1	7	5.9	2.76
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	5	4.2	19	15.9	68	57.1	21	17.7	6	5.0	2.97
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	2.5	27	22.7	57	47.9	26	21.9	6	5.0	2.96
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	5	4.2	19	15.9	59	49.6	24	20.2	12	10.1	2.84
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	5.9	14	11.8	60	50.4	25	21.0	13	10.9	2.81
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	1.7	12	10.1	51	42.9	40	33.6	14	11.8	2.56
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	5	4.2	11	9.2	57	47.9	31	26.1	15	12.6	2.66
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	4.2	19	15.9	55	46.2	29	24.4	11	9.2	2.82
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	3	2.5	25	21.0	57	47.9	27	22.7	7	5.9	2.92
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	1.7	16	13.5	64	53.8	27	28.7	10	8.4	2.77
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	1.7	15	12.6	55	46.2	38	31.9	9	7.6	2.69
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	2	1.7	19	15.9	47	39.5	41	34.5	10	8.4	2.68
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	3	2.5	25	21.0	40	33.6	36	30.3	15	12.6	2.71

จากตารางที่ 19 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.35 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชนและให้ข้อเสนอแนะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	2.00
การวางแผนการพัฒนาชุมชน											
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อไว้แผนไปดำเนินการ	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	4.00
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	3.00

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	4.00
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	4.00
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	3.00
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	3.00
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	3.00
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	3.00
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	3.00

จากตารางที่ 20 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือน พบว่า การมีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน การเสนอความต้องการของชุมชน การค้นหาความต้องการของชุมชน การค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน การจัดลำดับความต้องการของชุมชน การออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชนและการให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 3.00 และอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนในเรื่องอื่นๆ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น การสละแรงกาย เงิน สิ่งของ เวลาในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนและการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนดำเนินต่อไป มีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ การติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนาและการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนในเรื่องอื่นๆ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 21 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามอาชีพ

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	เกษตรกรกรรม		นอกภาคเกษตรกรกรรม	
	จำนวน	X	จำนวน	X
1. ด้านการศึกษาความต้องการ	73	3.18	47	2.83
2. ด้านการวางแผนการพัฒนา	73	3.01	47	2.61
3. ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	73	3.12	47	2.77
4. ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา	73	2.89	47	2.52
รวม		3.05		2.68

จากตารางที่ 21 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามอาชีพนั้น พบว่าทั้งประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรมและนอกภาคเกษตรกรกรรม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ 3.05 และ 2.68 ตามลำดับ โดยประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.18 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.12 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 3.01 ส่วนด้านการประเมินผลแผนพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.89 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.83 รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.77 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.61 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.52 ตามลำดับ

ตารางที่ 22 แสดงจำนวน ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพเกษตรกรกรรม

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1. มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	13	17.8	19	26.0	33	45.2	7	9.7	1	1.4	3.49	
2. มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	8	10.9	17	23.4	28	38.4	16	21.9	4	5.5	3.12	
3. มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	3	4.1	21	28.8	24	32.9	21	28.8	4	5.5	2.97	
4. มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	5	6.9	19	26.0	33	45.2	13	17.8	3	4.1	3.14	
5. มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	5	6.9	21	28.8	26	35.6	18	24.7	3	4.1	3.10	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	9	12.3	17	23.3	33	45.2	12	16.4	2	2.7	3.26
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	6	8.2	20	27.4	35	47.9	9	12.3	3	4.1	3.23
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	10	13.7	14	19.2	39	53.4	7	9.7	3	4.1	3.29
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	8	10.9	29	39.7	27	36.9	8	10.9	1	1.4	3.48
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	5.5	6	8.2	35	47.9	19	26.0	9	12.3	2.68
การวางแผนการพัฒนาชุมชน											
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	5	6.9	15	20.6	31	42.5	16	21.9	6	8.2	2.96
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	4	5.5	18	24.7	29	39.7	19	26.0	3	4.1	3.01
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	8	10.9	11	15.1	32	43.8	21	28.8	1	1.4	3.05
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	9	12.3	7	9.7	29	39.7	23	31.5	5	6.9	2.89
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	6	8.2	10	13.7	37	50.7	15	20.6	5	6.9	2.96
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	3	4.1	18	24.7	28	38.4	23	31.5	1	1.4	2.99
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	5	6.9	15	20.6	35	47.9	14	19.2	4	5.5	3.04
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	6	8.2	17	23.3	24	32.9	23	31.5	3	4.1	3.00
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	3	4.1	27	36.9	25	34.3	11	15.1	7	9.7	3.11
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	6	8.2	18	24.7	28	38.9	15	20.6	6	8.2	3.04
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	6	8.2	29	39.7	29	39.7	7	9.7	2	2.7	3.41
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	5.5	24	32.9	33	45.2	8	10.9	4	5.5	3.22
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	4.1	11	15.1	42	57.5	11	15.1	6	8.2	2.92
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	5.5	11	15.1	40	54.8	9	12.3	9	12.3	2.89
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	8	10.9	30	41.4	26	35.6	5	6.9	4	5.5	3.45
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	8.2	24	32.9	34	46.6	6	8.2	3	4.1	3.33
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	8	10.9	9	12.3	36	49.3	12	16.4	8	10.9	2.96

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	2	2.7	12	16.4	37	50.7	17	23.3	5	6.9	2.85
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	5	6.9	14	19.2	37	50.7	13	17.8	4	5.5	3.04
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	4.1	18	24.7	38	52.1	12	16.4	2	2.7	3.11
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	5	6.9	15	20.6	34	46.6	13	17.8	6	8.2	3.00
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	7	7.7	10	13.7	37	50.7	13	17.8	6	8.2	2.99
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.7	12	16.4	30	41.1	22	30.1	7	7.7	2.73
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	5	6.9	11	15.1	33	45.2	16	21.9	8	10.9	2.85
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	5	6.9	18	24.7	32	43.8	10	13.7	8	10.9	3.03
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	3	4.1	20	27.4	34	46.6	11	15.1	5	6.9	3.07
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	2.7	8	10.9	46	63.0	10	13.7	7	7.7	2.84
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	2	2.7	11	15.1	34	46.6	20	27.4	6	8.2	2.77
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	2	2.7	16	21.9	30	41.1	19	26.0	6	8.2	2.85
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	3	4.1	20	27.4	24	32.9	15	20.6	11	15.1	2.85

จากตารางที่ 22 การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกร พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.49 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.48 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.05 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.45 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.41 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.03 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ตารางที่ 23 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	4.3	16	34.0	19	40.4	6	12.8	4	8.5	3.13	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	-	-	7	14.9	22	46.8	13	27.7	5	10.6	2.66	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	-	-	4	8.5	22	46.8	15	31.9	6	12.8	2.51	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	-	-	6	12.8	28	59.6	10	21.3	3	6.4	2.79	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	-	-	10	21.3	23	48.9	9	19.2	5	10.6	2.81	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	-	-	9	19.2	26	55.3	8	17.0	4	8.5	2.85	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	-	-	13	27.7	22	46.8	70	21.3	2	4.3	2.98	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	-	-	12	25.5	19	40.4	14	29.8	2	4.3	2.87	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	-	-	15	31.9	25	53.2	7	14.9	-	-	3.17	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน	-	-	3	6.4	25	53.2	15	31.9	4	8.5	2.57	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	1	2.1	4	8.5	22	46.8	15	31.9	5	10.6	2.60	
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	2	4.3	3	6.4	21	44.7	17	36.2	4	8.5	2.62	
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	1	2.1	4	8.5	24	51.1	14	29.8	4	8.5	2.66	
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	1	2.1	5	10.6	24	51.1	13	27.7	4	8.5	2.70	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	1	2.1	5	10.6	22	46.8	15	31.9	4	8.5	2.66	
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	7	14.9	20	42.6	15	31.9	5	10.6	2.62	
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	5	10.6	25	53.2	15	31.9	2	4.3	2.70	
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	-	-	5	10.6	20	42.6	15	31.9	7	14.9	2.49	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำเสนอไปดำเนินการ	-	-	8	17.0	17	36.1	17	36.2	5	10.6	2.60
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	-	-	4	8.5	18	38.3	19	40.4	6	12.8	2.43
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	-	-	7	14.9	26	55.3	11	23.4	3	6.4	2.79
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	10	21.3	27	57.5	8	17.0	2	4.3	2.96
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	2	4.3	32	68.1	9	19.2	4	8.5	2.68
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	5	10.6	28	59.6	11	23.4	3	6.4	2.74
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	2.1	11	23.4	18	38.3	15	31.9	2	4.3	2.9
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	8	17.0	28	59.6	9	19.2	2	4.3	2.9
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	1	2.1	5	10.6	21	44.7	13	27.7	7	14.9	2.57
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	-	-	6	12.8	19	40.4	20	42.6	2	4.3	2.62
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	5	10.6	32	68.1	8	17.0	2	4.3	2.85
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	9	19.2	20	42.6	14	29.8	4	8.5	2.72
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	-	-	5	10.6	25	53.2	11	23.4	6	12.8	2.62
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	4	8.5	24	51.1	12	25.5	7	14.9	2.53
33.มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	22	46.8	18	38.3	7	14.9	2.32
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	1	2.1	24	51.1	15	31.9	7	14.9	2.40
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	2	4.3	23	48.9	19	40.4	3	6.4	2.51
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	-	-	5	10.6	24	51.1	16	34.0	2	4.3	2.68
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	8	17.0	19	40.4	17	36.2	3	6.4	2.68
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	-	-	4	8.5	22	46.8	18	38.3	3	6.4	2.57
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	3	6.4	18	38.3	22	46.8	4	8.5	2.43
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	-	-	5	10.6	17	36.2	21	44.7	4	8.5	2.49

จากตารางที่ 23 การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.17 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.13 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.51 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.70 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนและการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.66 เท่ากันและอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.62 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.32 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

ตารางที่ 24 แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	ตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ		ตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ		อื่นๆ	
	จำนวน	X	จำนวน	X	จำนวน	X
	1. ด้านการศึกษาความต้องการ	27	3.51	12	3.01	81
2. ด้านการวางแผนการพัฒนา	27	3.33	12	2.91	81	2.68
3. ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม	27	3.42	12	3.13	81	2.81
4. ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา	27	3.14	12	2.67	81	2.63
รวม		3.35		2.93		2.75

จากตารางที่ 24 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามตำแหน่งทางสังคมนั้น พบว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ ตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการและตำแหน่งอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการศึกษาความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.51 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.42 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 3.33 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 3.14 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.13 รองลงมา คือ ด้านการศึกษาความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.01 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.91 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.67 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางประเภทอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.89 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.81 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.68 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.63 ตามลำดับ

ตารางที่ 25 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	14.8	13	48.2	8	29.6	1	3.7	1	3.7	3.67	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	5	18.5	11	40.7	5	18.5	6	22.2	1	3.7	3.56	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	2	7.4	12	44.4	6	22.2	6	22.2	1	3.7	3.30	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	3	11.1	12	44.4	6	22.2	5	18.5	1	3.7	3.41	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	3	11.1	13	48.2	5	18.5	5	18.5	1	3.7	3.44	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	6	22.2	11	40.7	9	33.3	-	-	1	3.7	3.78	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	3	11.1	13	48.2	10	37.0	1	3.7	-	-	3.67	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	4	14.8	6	22.2	16	59.3	1	3.7	-	-	3.48	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	5	18.5	14	51.9	6	22.2	2	7.4	-	-	3.81
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	7.4	3	11.1	15	55.6	6	22.2	1	3.7	2.96
การวางแผนการพัฒนาชุมชน											
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	4	14.8	8	29.6	10	37.0	5	18.5	-	-	3.41
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	3	11.1	11	40.7	8	29.6	4	14.8	1	3.7	3.41
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	6	22.2	6	22.2	8	29.6	6	22.2	1	3.7	3.37
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	6	22.2	4	14.8	8	29.6	8	29.6	1	3.7	3.22
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	4	14.8	7	25.9	9	33.3	6	22.2	1	3.7	3.26
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	2	7.4	10	37.0	6	22.2	9	33.3	-	-	3.19
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	3	11.1	8	29.6	12	44.4	4	14.8	-	-	3.37
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	4	14.8	8	29.6	8	29.6	6	22.2	1	3.7	3.30
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	2	7.4	12	44.4	10	37.0	3	11.1	-	-	3.48
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	4	14.8	9	33.3	8	29.6	4	14.8	2	7.4	3.33
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	4	14.8	11	40.7	12	44.4	-	-	-	-	3.70
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	7.4	13	48.2	8	29.6	4	14.8	-	-	3.48
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	7.4	3	11.1	16	59.3	6	22.2	-	-	3.04
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	7.4	6	22.2	14	51.9	5	18.5	-	-	3.19
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	6	22.2	10	37.0	9	33.3	2	7.4	-	-	3.74
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	14.8	10	37.0	11	40.7	2	7.4	-	-	3.59
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	5	18.5	5	18.5	13	48.2	3	11.1	1	3.7	3.37
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	1	3.7	8	29.6	15	55.6	3	11.1	-	-	3.20
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	3	11.1	10	37.0	11	40.7	3	11.1	-	-	3.48
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	7.4	9	33.3	14	51.9	1	3.7	1	3.7	3.37
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	3	11.1	9	33.3	9	33.3	5	18.5	1	3.7	3.30

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	4	14.8	6	22.2	10	37.0	6	22.2	1	3.7	3.22
33.มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	3.7	7	25.9	13	48.2	3	11.1	3	11.1	3.00
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	4	14.8	6	22.2	9	33.3	5	18.5	3	11.1	3.11
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	11.1	8	29.6	10	37.0	5	18.5	1	3.7	3.26
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	2	7.4	9	33.3	11	40.7	4	14.8	1	3.7	3.26
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	1	3.7	5	18.5	17	62.9	3	11.1	1	3.7	3.07
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	1	3.7	6	22.2	8	29.6	12	44.4	-	-	2.85
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	1	3.7	9	33.3	10	37.0	6	22.2	1	3.7	3.11
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	2	7.4	9	33.3	11	40.7	4	14.8	1	3.7	3.26

จากตารางที่ 25 การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการพบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.81 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางเพื่อสนองความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.78 ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.48 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาและการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.41 เท่ากันและอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.74 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.70 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการระดมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.04 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จและการมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผล

การดำเนินงานพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.26 เท่ากัน และอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 26 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	8.3	2	16.7	7	58.3	2	16.7	-	-	3.17	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	1	8.3	1	8.3	9	75.0	1	8.3	-	-	3.17	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	-	-	5	41.7	2	16.7	5	41.7	-	-	3.00	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	-	-	1	8.3	9	75.0	1	8.3	1	8.3	2.83	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	-	-	2	16.7	8	66.7	2	16.7	-	-	3.00	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	1	8.3	2	16.7	8	66.7	1	8.3	-	-	3.25	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	-	-	3	25.0	4	33.3	5	41.7	-	-	2.83	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	25.0	3	25.0	5	41.7	1	8.3	-	-	3.67	
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	1	8.3	3	25.0	4	33.3	3	25.0	1	8.3	3.00	
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	-	-	1	8.3	5	41.7	1	8.3	5	41.7	2.17	
การวางแผนการพัฒนาชุมชน												
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	-	-	2	16.7	2	16.7	7	58.3	1	8.3	2.42	
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	7	58.3	3	25.0	1	8.3	2.67	
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	1	8.3	-	-	7	58.3	4	33.3	-	-	2.83	
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	1	8.3	-	-	4	33.3	7	58.3	-	-	2.58	
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	9	75.0	2	16.7	-	-	2.92	
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	8	66.7	2	16.7	1	8.3	2.75	
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	-	-	2	16.7	9	75.0	1	8.3	-	-	3.08	
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	-	-	6	50.0	5	41.7	1	8.3	-	-	3.42	
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	-	-	5	41.7	5	41.7	1	8.3	1	8.3	3.17	
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	1	8.3	4	33.3	5	41.7	1	8.3	1	8.3	3.25	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21. มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	1	8.3	4	33.3	6	50.0	1	8.3	-	-	3.42
22. มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	2	16.7	10	83.3	-	-	-	-	3.17
23. มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	4	33.3	8	66.7	-	-	-	-	3.33
24. มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	3	25.0	5	41.7	-	-	4	33.3	2.58
25. สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	8.3	5	41.7	6	50.0	-	-	-	-	3.58
26. มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	3	25.0	9	75.0	-	-	-	-	3.25
27. มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	1	8.3	2	16.7	9	75.0	-	-	-	-	3.33
28. มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	-	-	1	8.3	8	66.7	3	25.0	-	-	2.83
29. มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	2	16.7	5	41.7	5	41.7	-	-	2.75
30. มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	2	16.7	9	75.0	-	-	1	8.3	3.00
การติดตามประเมินผล											
31. มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	-	-	4	33.3	4	33.3	3	25.0	1	8.3	2.92
32. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	2	16.7	9	75.0	1	8.3	-	-	3.08
33. มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	2	16.7	9	75.0	-	-	2.33
34. มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	2	16.7	7	58.3	3	25.0	-	-	2.92
35. มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	-	-	-	-	10	83.3	1	8.3	1	8.3	2.75
36. มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	-	-	2	16.7	8	66.7	2	16.7	-	-	3.00
37. มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	7	58.3	4	33.3	-	-	2.75
38. มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	5	41.7	5	41.7	1	8.3	2.50
39. มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	-	-	2	16.7	3	25.0	7	58.3	-	-	2.58
40. มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	-	-	1	8.3	2	16.7	3	25.0	6	50.0	1.83

จากตารางที่ 26 การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ พบว่า การมีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ

3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.25 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.17 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 3.25 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.42 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.58 ซึ่งอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.58 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 1.83 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตารางที่ 27 แสดงจำนวน คำร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด			
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
ความต้องการของชุมชน												
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	10	12.4	20	24.7	37	45.7	10	12.4	4	4.9	3.27	
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	2	2.5	12	14.8	36	44.4	22	27.2	9	11.1	2.70	
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	1.2	8	9.9	38	46.9	25	60.9	9	11.1	2.59	
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	2	2.5	12	14.8	46	56.8	17	20.9	4	4.9	2.89	
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	2.5	16	19.8	36	44.4	20	24.7	7	8.6	2.83	
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	2	2.5	13	16.1	42	51.9	19	23.5	5	6.2	2.85	
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	3	3.7	17	20.9	43	53.1	13	16.1	5	6.2	3.00	
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.7	17	20.9	37	45.7	19	23.5	4	6.2	2.93	

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										- X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ความต้องการของชุมชน											
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน	10	12.4	20	24.7	37	45.7	10	12.4	4	4.9	3.27
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน	2	2.5	12	14.8	36	44.4	22	27.2	9	11.1	2.70
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน	1	1.2	8	9.9	38	46.9	25	60.9	9	11.1	2.59
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน	2	2.5	12	14.8	46	56.8	17	20.9	4	4.9	2.89
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน	2	2.5	16	19.8	36	44.4	20	24.7	7	8.6	2.83
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน	2	2.5	13	16.1	42	51.9	19	23.5	5	6.2	2.85
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน	3	3.7	17	20.9	43	53.1	13	16.1	5	6.2	3.00
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน	3	3.7	17	20.9	37	45.7	19	23.5	4	6.2	2.93
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	2.5	27	33.3	42	51.9	10	12.4	-	-	3.26
10.มีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน	2	2.5	5	6.2	40	49.4	27	33.3	7	8.6	2.60
การวางแผนการพัฒนาชุมชน											
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา	2	2.5	9	11.1	41	50.6	19	23.5	10	12.4	2.68
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน	3	3.7	9	11.1	35	43.2	29	38.8	5	6.2	2.70
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน	2	2.5	9	11.1	41	50.6	25	30.9	4	4.9	2.75
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	3	3.7	8	9.9	41	0.6	21	25.9	8	9.9	2.72
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน	3	3.7	7	8.6	41	50.6	22	27.2	8	9.9	2.69
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน	1	1.2	14	17.3	34	41.9	27	33.3	5	6.2	2.74
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชน	2	2.5	10	12.4	39	48.2	24	29.6	6	7.4	2.73
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน	2	2.5	8	9.9	31	38.3	31	38.3	9	11.1	2.54
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ	1	1.2	18	22.2	27	33.3	24	29.6	11	13.6	2.68
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน	1	1.2	9	11.1	33	40.7	29	35.8	9	11.1	2.56
การปฏิบัติตามกิจกรรม											
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น	1	1.2	21	25.9	37	45.7	17	20.9	5	6.2	2.95
22.มีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	19	23.5	42	51.9	12	14.8	6	7.4	2.99
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.2	6	7.4	50	61.7	14	17.3	10	12.4	2.68
24.มีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	7	8.6	49	60.5	15	18.5	8	9.9	2.75

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม										X
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	26	32.1	29	35.8	18	22.2	6	7.4	3.00
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	19	23.5	42	51.9	13	16.1	5	6.2	3.00
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น	3	3.7	7	8.6	35	43.2	22	27.2	14	17.3	2.54
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน	1	1.2	9	11.1	33	40.7	31	38.3	7	8.6	2.58
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	2	2.5	7	8.6	53	65.4	13	16.1	6	7.4	2.83
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.2	16	19.8	35	43.2	25	30.9	4	4.9	2.81
การติดตามประเมินผล											
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้	2	2.5	7	8.6	46	56.8	16	19.8	10	12.4	2.69
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน	3	3.7	6	7.4	42	51.9	18	22.2	12	14.8	2.63
33.มีส่วนร่วมในการเสนอแนะการประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน	1	1.2	4	4.9	37	45.7	28	34.6	11	13.6	2.46
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา	1	1.2	4	4.9	41	50.6	23	28.4	12	14.8	2.49
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน	2	2.5	12	14.8	35	43.2	23	28.4	9	11.1	2.69
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน	1	1.2	14	17.3	39	48.2	21	25.9	6	7.4	2.79
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน	1	1.2	10	12.4	41	50.6	20	24.7	9	11.1	2.68
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน	1	1.2	8	9.9	43	53.1	21	25.9	8	9.9	2.67
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา	1	1.2	8	9.9	35	43.2	28	34.6	9	11.1	2.56
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน	1	1.2	15	18.5	28	34.6	29	35.8	8	9.9	2.65

จากตารางที่ 27 การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.27 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.26 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการ

พัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.74 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน มีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนและการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.99 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น มีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนนี้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.79 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานไปเป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้และการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.69 เท่ากัน และอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.46 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 3 การแสดงปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน

ผู้ศึกษาได้ทำการสอบถามปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ได้แก่

1. ประชาชนมีเวลาน้อย สำหรับการร่วมกิจกรรม การพัฒนาจึงล่าช้า
2. ขาดความร่วมมือ ดูแลเอาใจใส่ชุมชนเพราะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของชุมชน
3. ไม่ค่อยได้รับข่าวสารและไม่มีใครคิดป้ายเพื่อบอกให้ชาวบ้านทราบ
4. ภาครัฐไม่เห็นความสำคัญของชนบทและให้การสนับสนุนน้อย
5. ไม่มีเงินหรืองบประมาณในการพัฒนาชุมชน
6. การศึกษาของคนในชุมชนต่ำ
7. ประชาชนและหมู่บ้านค่อนข้างยากจน
8. เกิดความขัดแย้งระหว่างคนในชุมชน
9. การเสียดสีของคนในชุมชนมีน้อย
10. การส่งข้อมูลต่างๆ ให้กับหมู่บ้านบางครั้งมีความล่าช้า บางครั้งมีระยะเวลาในการสำรวจหรือ

เก็บข้อมูลน้อย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน

1. ควรร่วมมือและสามัคคีกันเพื่อชุมชนจะได้พัฒนา
2. ควรจัดให้การอบรมและฝึกวิชาชีพเพื่อเป็นรายได้เสริม เพื่อแก้ไขปัญหการว่างงานในหมู่บ้าน
และมีการอบรมเรื่องการเกษตรด้วย
3. ควรดูแลควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาเสนอแนวคิดและให้ความรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชน
เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ
5. ให้ภาครัฐลงมาทำงานกับชุมชนให้มากกว่านี้
6. ภาครัฐควรจัดสรรหรือเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอและทั่วถึง
7. ควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสารการพัฒนา
8. ควรจัดให้มีการจัดประชุมโดยให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นว่ามี
ความต้องการอะไร
9. การพัฒนาชุมชนแต่ละครั้งควรมีการชี้แจงให้ประชาชนทราบก่อน ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดปัญหาใน
ภายหลัง และเป็นการสร้างความเข้าใจที่ดีร่วมกัน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาข้อมูลเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน กรณีศึกษาดำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี จากกลุ่มตัวอย่าง 120 คนครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

ตอนที่ 2 การแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านการศึกษาความต้องการ ด้านการวางแผนการพัฒนา ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมและด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา จำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

1. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ พบว่า มีเพศชายจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 เนื่องจากในการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมักจะทำให้ผู้ชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวเป็นผู้ตอบแบบสอบถามและในช่วงการเก็บข้อมูลจะพบกลุ่มอย่างที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง

2. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ พบว่า มีอายุต่ำกว่า 22 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 ส่วนอายุ 22 ปีขึ้นไปมีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 ทั้งนี้เนื่องจากประชากรในช่วงดังกล่าวเป็นช่วงอายุที่พบมากที่สุดในการพัฒนาชุมชน

3. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี มีถึง 117 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยต่ำกว่า 5 ปี มีเพียง 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.5 เท่านั้น เนื่องจาก ประชากรส่วนใหญ่จะมีการย้ายถิ่นน้อยและมักจะอาศัยอยู่ในชุมชนตามบรรพบุรุษ ทำให้มีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนก่อนข้างนาน มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่เข้ามาอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี เนื่องจากการย้ายเข้ามาประกอบธุรกิจชุมชน

4. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้ พบว่า รายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน มีจำนวนถึง 119 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 มีเพียง 1 คน เท่านั้นที่มีรายได้ 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.8 เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำ

ให้มีรายได้ค่อนข้างน้อยและไม่แน่นอน มีประชากรเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งทำให้มีรายได้สูง

5. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ พบว่า มีอาชีพเกษตรกรรมมากกว่านอกภาคเกษตรกรรม กล่าวคือ มีจำนวนถึง 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 ส่วนที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 39.2 ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนยังเป็นชนบท และประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนอาชีพอื่นที่พบ คือ รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน และประกอบธุรกิจส่วนตัว

6. อัตราค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม พบว่า มีตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 มากที่สุด รองลงมาคือ มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และตำแหน่งที่ไม่เป็นทางการ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากชุมชนยังเป็นชุมชนชนบท การมีตำแหน่งทางสังคมประเภทต่างๆ ยังคงมีน้อยหรือพบอยู่ในคนบางกลุ่ม ประชาชนส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงสมาชิกของชุมชนเท่านั้น

ตอนที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในด้านการศึกษาความต้องการ ด้านการวางแผนการพัฒนา ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมและด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา จำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม

1. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ด้านต่างๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการมากที่สุด กล่าวคือมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.04 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.98 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวางแผนพัฒนา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเชียรชัย บุรพชนก (เชียรชัย บุรพชนก, 2532 : บทคัดย่อ) เรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จังหวัดระยอง ซึ่งพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการน้อยที่สุด และหากจำแนกเป็นด้านจะพบว่า

ด้านการศึกษาความต้องการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.36 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.13 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.64 ซึ่ง

อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาความต้องการของชุมชนอันจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาที่ดี แต่ประชาชนมักไม่ค่อยโต้แย้ง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน คือ มีค่าเฉลี่ย 2.90 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผนและมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าประชาชนให้ความสำคัญในเรื่องผู้รับผิดชอบแผน ซึ่งจะทำแผนประสบความสำเร็จ

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.23 รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น คือ มีค่าเฉลี่ย 3.17 และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.76 ทั้งนี้เป็นเพราะการมีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวประชาชนไม่ต้องเดือดร้อนในเรื่องของทรัพย์สิน เพราะมีรายได้ค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (ขนิษฐา ศรีนนท์, 2544 : 34) ที่ว่าประชาชนต้องไม่เสียเงินทอง ค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมมากเกินไปกว่าผลที่เขาประเมินว่าจะได้รับ

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.92 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากเป็นขั้นตอนที่ประชาชนสามารถรับรู้ได้และไม่ยุ่งยากเท่าใดนัก รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ คือ มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนยังไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในการเสนอเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมินผล และประชาชนยังมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ

2. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.11 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.08 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.98 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.90 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนไม่ค่อยมีเวลาที่จะเข้าร่วมในการประเมินผลแผนการพัฒนาและไม่มีความสนใจ

เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ 2.96 รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.86 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.70 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.58 ตามลำดับ ซึ่งเพศหญิงจะมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเพศชายในทุกด้าน ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพชุมชน

ยังเป็นชนบทเพศชายจะมีบทบาทมากกว่าเพศหญิง และเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ตามเพศ พบว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของเพศชาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะมีความสะดวก คือ เพียงแต่สละเวลาในการเข้าร่วมเท่านั้น อันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.77 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะชุมชนยังเป็นชนบท และจะมีการประนีประนอม และไม่ชอบความขัดแย้ง อีกทั้งประชาชนยังเห็นความสำคัญในเรื่องการศึกษาความต้องการอันจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาที่ดี

ด้านการวางแผนการพัฒนาของเพศชาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.06 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน มีค่าเฉลี่ย 2.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเป็นเรื่องที่ยากแก่การเข้าใจและมีความซับซ้อน อีกทั้งประชาชนส่วนใหญ่ยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมของเพศชาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการสละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.38 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เป็นเพราะการมีส่วนร่วมดังกล่าวประชาชนไม่ต้องเสียเงินทองหรือค่าใช้จ่ายในการมีส่วนร่วมนั่นเอง ตามแนวคิดของนิรันดร์ จงวุฒิวิเศษ (ขนิษฐา ศรีนนท์, 2544 : 34)

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนาของเพศชาย พบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากกรรมการที่แต่งตั้งส่วนใหญ่จะเป็นเพศชาย ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.70 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของเพศหญิง พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.46 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงในเรื่องการมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการจะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะชุมชนเป็นชนบท และไม่ชอบเรื่องการโต้แย้ง แต่มักจะใช้การประนีประนอม

ด้านการวางแผนการพัฒนาของเพศหญิงนั้น พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนพัฒนามีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.86 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้

เห็นว่าเพศหญิงให้ความสำคัญในเรื่องรายละเอียดของแผนมากกว่าจะแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เป็นเพราะเพศหญิงเป็นเพศที่มีความละเอียดอ่อน

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมของเพศหญิงนั้น พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.13 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะหน้าที่ในการติดต่อประสานงานส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของเพศชาย และเพศหญิงมักไม่ค่อยได้รับเลือกให้เป็นผู้ทำหน้าที่ดังกล่าว

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนาของเพศหญิงนั้น พบว่า การมีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.87 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.41 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับเพศชาย ทั้งนี้เพราะประชาชนยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อยและขาดความเข้าใจ

3. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ จำแนกตามอายุ พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.02 ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี จะมีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลของชุมชน รองลงมาคือด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.92 ซึ่งสามารถเข้าร่วมได้ง่าย และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.83 ส่วนด้านการการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.69 ตามลำดับ เป็นเพราะขาดความเข้าใจและประสบการณ์ อีกทั้งอาจจะไม่ได้รับความสนใจเนื่องจากอายุน้อย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางในทุกด้านเช่นเดียวกับอายุต่ำกว่า 22 ปี โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.10 ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากและสามารถเข้าร่วมได้ง่าย รองลงมาคือด้านการศึกษาความต้องการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.09 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.88 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.86 และจะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไปจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปีในทุกๆ ด้าน แสดงให้เห็นว่าอายุที่แตกต่างกันจะมีผลทำให้ระดับการมีส่วนร่วมแตกต่างกันด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของรัชฤทธิ์ ปนารักษ์ (รัชฤทธิ์, ปนารักษ์, 2540 : 42) เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนการพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในเขตอำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ตามอายุ พบว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี พบว่ามีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.32 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่า

เฉลี่ย 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้ายคือมีส่วนร่วมในการออกเสียงได้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.67 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็เป็นเพราะไม่ค่อยกล้าออกเสียงในการโต้แย้ง เพราะอายุน้อยและไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วม

ด้านการวางแผนการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะในบางแผนจำเ็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในช่วงอายุดังกล่าว และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน มีค่าเฉลี่ย 2.77 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี พบว่าการมีส่วนร่วมระยะเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่ยังไม่มีรายได้หรือมีรายได้น้อย จึงสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนา

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนาของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่ำกว่า 22 ปี พบว่าการมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.84 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนสามารถพบเห็นผลแห่งการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นสิ่งก่อสร้างหรือจากการประชาสัมพันธ์ต่างๆ อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน เพราะช่วงอายุต่ำกว่า 22 ปี ยังมีประสบการณ์และความรู้ในเรื่องการพัฒนาค่อนข้างน้อย อีกทั้งไม่ค่อยมีบทบาทในการติดตามตรวจสอบ เนื่องจากเป็นเรื่องที่เข้าใจยากและไม่ค่อยให้ความสนใจ

ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไป พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับช่วงอายุต่ำกว่า 22 ปี แสดงว่าทั้งสองช่วงอายุไม่ค่อยโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน

ด้านการวางแผนการพัฒนาของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไป พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.10 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะมีประสบการณ์และวุฒิภาวะ และมีความรู้เข้าใจในการกำหนดแผน และอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาและการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 2.78 อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไป พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับช่วงอายุต่ำกว่า 22 ปี แสดงว่าทั้ง 2 ช่วงอายุมีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมค่อนข้างมาก ทั้งนี้เพราะไม่ต้องเสียเงินทอง รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.41 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 22 ปีขึ้นไป พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยาก ทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีความสนใจ ทำให้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ จำแนกตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ต่ำกว่า 5 ปีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 2.87 เพราะยังไม่ค่อยมีความรู้หรือข้อมูลของชุมชนมากนัก รองลงมาคือ ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.77 ส่วนด้านการวางแผนการพัฒนาและด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.53 ความลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนริศ ขำนุรักษ์ (นริศ ขำนุรักษ์, 2538 : บทคัดย่อ) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล : ศึกษากรณีจังหวัดหนองบัวลำภู ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยที่สุดในเรื่องการวางแผน

กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ 3.06 เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลานานจะทราบถึงปัญหา ความต้องการและข้อมูลของชุมชนเป็นอย่างดี รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.98 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.86 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.75 และจะเห็นได้ว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี แสดงว่าระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนที่แตกต่างกัน มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วม และเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ตามระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน พบว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปี พบว่า การมีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชนและการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะเห็นความสำคัญของการศึกษาความต้องการแต่เนื่องจากอาศัยอยู่ในชุมชนไม่นาน จึงเพียงแค่แสดงความคิดเห็นและสนับสนุนการศึกษาเท่านั้น ส่วนอันดับสุดท้าย

ท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชนและการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 2.00 และอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เพราะยังไม่คุ้นเคยและทราบถึงข้อมูลและความต้องการของชุมชน เพราะอาศัยอยู่ในชุมชนได้เพียงไม่นาน

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนที่เข้ามาอยู่ในชุมชนต่ำกว่า 5 ปีส่วนใหญ่จะจะมีการศึกษาดี จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องของการกำหนดวัตถุประสงค์หรือการวางแผนเป็นอย่างดี ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นได้ของแผนและการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ มีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ซึ่งแสดงว่าประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องดังกล่าวน้อย

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อให้กิจกรรมพัฒนาชุมชนดำเนินต่อไปได้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนที่อาศัยอยู่เป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษจะทราบดีว่าควรปรับปรุงอย่างไรให้กิจกรรมการพัฒนาดำเนินต่อไปได้ อันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ซึ่งอาจเป็นเพราะในช่วงเวลาที่จัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาบางครั้งประชาชนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่มีเวลาหรือต้องประกอบอาชีพ

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.33 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน การติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนาและการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ คือ 2.33 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีเวลาในการติดตาม ตรวจสอบหรือเสนอเกณฑ์การประเมินหรือไม่ค่อยให้ความสนใจ

ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนและการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.37 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นเพราะอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นเวลาค่อนข้างนานทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของชุมชน เมื่อมีการศึกษาความต้องการเพื่อการวางแผนการพัฒนา ประชาชนจึงสนับสนุนและมีส่วนร่วมมาก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญของการศึกษาความต้องการ

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.93 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนเห็นความสำคัญและผู้อาวุโสหรือบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนจะได้รับการคัดเลือกหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการลง

มติก่อนนำแผนไปดำเนินการ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนาและการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.80 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.23 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับการใช้เวลาในการร่วมกิจกรรมการพัฒนา แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่มีเวลาในการเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าประชาชนส่วนใหญ่รับทราบถึงผลแห่งการพัฒนา ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับประชาชนที่อาศัยต่ำกว่า 5 ปี แสดงว่าทั้งสองกลุ่มมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินค่อนข้างน้อย

5. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ จำแนกตามรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.04 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.98 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.85 ส่วนด้านการประเมินผลแผนพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่าเฉลี่ย 2.75 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนบางคนไม่มีเวลาในการติดตาม เพราะต้องประกอบอาชีพหรือไม่ค่อยให้ความสำคัญในการประเมินผล อีกทั้งไม่มีหน้าที่ในเรื่องดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือน พบว่า ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.60 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะสามารถเข้าร่วมได้หลายรูปแบบ เช่น การใช้เวลา ทรัพย์สินหรือสิ่งของ เพื่อใช้ในกิจกรรมการพัฒนา รองลงมา คือ ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา คือ 3.30 ส่วนด้านการศึกษาความต้องการและการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.10 เท่ากัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ เป็นเพราะต้องประกอบธุรกิจของตน จึงไม่มีเวลาในการเข้าร่วมการประเมินผลแผนการพัฒนา และเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ตามรายได้ พบว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน พบว่า มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.35 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างน้อย เมื่อมีการศึกษาความต้องการ ประชาชนจึงสนับสนุนโดยหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดวิส ดี คีธ (Davis D. Keith, 1972 : 136 อ้างในโกศล สายใจ, 2536 : 24) ที่ว่า ความเดือดร้อนหรือความไม่พึงพอใจร่วมกัน ที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้น ผลักดันให้มุ่งสู่การรวบรวมกลุ่มวางแผน

และลงมือกระทำกร่วมกัน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.65 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.91 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าประชาชนเห็นและให้ความสำคัญในการมีผู้รับผิดชอบแผน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผนและการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.80 เท่ากันและอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้น้อย การศึกษาจึงไม่ดีเท่าที่ควร ทำให้ไม่ค่อยมีความรู้ ความเข้าใจหรือความสนใจเท่าใดนัก อีกทั้งต้องประกอบอาชีพ

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.22 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น มีค่าเฉลี่ย 2.16 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.76 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าประชาชนไม่ต้องเสียเงินทองในการเข้าร่วม เพราะประชาชนยังมีรายได้น้อย ทำให้ร่วมในการปฏิบัติตามกิจกรรมในรูปแบบอื่นแทนทรัพย์สินหรือสิ่งของ

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.92 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ มีค่าเฉลี่ย 2.84 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.56 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นเรื่องยุ่งยาก ชับซ้อนยากแก่การทำ ความเข้าใจ เพราะประชาชนมีการศึกษาค่อนข้างน้อย

ส่วนการมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือน พบว่า การมีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือนขึ้นไป จะมีการศึกษาค่อนข้างดี ทำให้สามารถเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชนและได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาหรือความต้องการของชุมชนส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.00 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกับประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท/เดือน แสดงว่าทั้ง 2 กลุ่มรายได้ไม่ค่อยออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการ

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมากเพราะได้รับการคัดเลือกจากคนในชุมชนในการเข้าไปลง

มดิหรือประชาชนที่มีรายได้ 15,000 บาท/เดือนขึ้นไปนั้นมีความสนใจในเรื่องการลงมดิ ส่วนเรื่องอื่นๆ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 3.00 ทั้งหมด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่จัดให้มีขึ้น การสละแรงกาย เงิน สิ่งของ เวลาในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน และการชักชวนเพื่อนบ้าน ให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก แสดงว่าชุมชน มีการช่วยเหลือตนเองและการช่วยเหลือเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองค่อนข้างสูงตามแนวคิดมุด ฐานในการพัฒนาชุมชน (จิรพรรณ กาญจนะจิตรา, 2530 : 5-6) ที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นจะต้อง ช่วยตนเองในรูปของแรงงาน วัสดุ และทรัพย์สินเพื่อพัฒนาท้องถิ่นของตน

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการ ปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ การติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอน ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาและการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมการพัฒนาชุมชน มีค่า เฉลี่ยสูงสุด คือ 4.00 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนในเรื่องอื่นๆ พบว่ามีค่าเฉลี่ย 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปาน กลาง แสดงว่าประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 15,000 บาท/เดือน ให้ความสำคัญในเรื่องการติดตาม และตรวจสอบความถูกต้องของการพัฒนา

6. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ จำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามอาชีพนั้น พบว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพ เกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างที่มี อาชีพเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่า เฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.18 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.12 และด้านการวาง แผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 3.01 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีค่า เฉลี่ย 2.89 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน โดยด้านการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.83 รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.77 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.61 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการ พัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.52 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีอาชีพภาคเกษตรกรรมมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าประชาชนที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะเป็นกลุ่มที่มีรายได้ค่อนข้าง น้อยและยากจน เมื่อมีการพัฒนาชุมชนจึงเข้ามามีส่วนร่วมมาก เพราะหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ ดีขึ้น และเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ตามอาชีพ .พบว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพเกษตรกรรม พบ ว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.49 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่ง เป็นเพราะเป็นกลุ่มที่มีความต้องการและประสบปัญหาค่อนข้างมาก เมื่อมีการศึกษาความต้องการ

ประชาชนจึงให้ความสำคัญและความสนใจ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียง
ได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.11 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการ
กำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.89 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก
ประชาชนมีรายได้น้อย และไม่ค่อยมีการศึกษาจึงไม่ค่อยมีความเข้าใจและสนใจที่จะเข้าร่วมใน
เรื่องดังกล่าว

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา
ชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.45 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่ประชาชนไม่ต้อง
เสียเงินทอง จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ
ในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้ว
เสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.07 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมี
ส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.73 ซึ่งอยู่ในระดับ
ปานกลางเช่นกัน เนื่องจากประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจและความสำคัญในเรื่องการประเมินผล
อีกทั้งต้องประกอบอาชีพ

ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพนอกภาคเกษตร
กรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
3.17 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเล็งเห็นว่าจะทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนากลับมา ส่วนอันดับสุดท้าย คือ
การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.51 ซึ่งอยู่ในระดับปาน
กลาง เนื่องจากต้องดูแลกิจการของของตนหรือต้องทำงานภายนอกชุมชนจึงไม่ค่อยมีเวลาเข้าร่วม
การค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชนเท่าที่ควร

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงาน
พัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.70 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการ
กำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนและการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน ซึ่งมีค่า
เฉลี่ย 2.66 เท่ากันและอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือการมีส่วนร่วมในการเสนอข้อ
คิดเห็นในการวางแผน มีค่าเฉลี่ย 2.43 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการสละแรงกายในการดำเนินกิจ
กรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนจะสามารถ
เข้าร่วมได้เมื่อว่างจากการทำงานในวันหยุด ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อ
ประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น มีค่าเฉลี่ย 2.57 ซึ่งอยู่ในระดับปาน
กลาง เนื่องจากหน้าที่ดังกล่าวจะมีผู้รับผิดชอบอยู่แล้ว

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนและการมีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.68 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากผู้ที่มีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่จะมีการศึกษาดีและมีความสนใจ ทำให้การติดตาม ประเมินผลและรับทราบการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยสูง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.32 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน

7. อัตราค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนด้านต่างๆ จำแนกตามตำแหน่งทางสังคม พบว่า การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนจำแนกตามตำแหน่งทางสังคมนั้นพบว่าทั้งกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ ตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการและตำแหน่งอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการศึกษาความต้องการซึ่งอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.51 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.42 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 3.33 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนามีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีค่าเฉลี่ย 3.14 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.13 รองลงมา คือ ด้านการศึกษาความต้องการ มีค่าเฉลี่ย 3.01 และด้านการวางแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.91 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.67 ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางประเภทอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยการศึกษาความต้องการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.89 รองลงมาคือ ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม มีค่าเฉลี่ย 2.81 และด้านการวางแผนการพัฒนา ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 2.68 ส่วนด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ 2.63 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการจะมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ สูงสุด รองลงมาคือตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ แสดงให้เห็นว่าการมีตำแหน่งทางสังคมทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมิธ บราวน์ (Smith Brown, 1982 : 2 อ้างในชินนิษฐา ศรีนนท์, 2544 : 38) ที่ว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง มักจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างแข็งขันมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมต่ำ และเมื่อจำแนกการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ตามตำแหน่งทางสังคม พบว่า

การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.81 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เพราะเห็นความสำคัญของการศึกษาความต้องการอันจะนำ

ไปสู่การพัฒนาที่ดี ส่วนอันดับสุดท้ายคือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.96 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.48 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการจะเข้าไปมีบทบาทในเรื่องดังกล่าว เนื่องจากได้รับการแต่งตั้งจากประชาชนหรือจากองค์กรต่างๆ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.74 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.04 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังมีรายได้ค่อนข้างน้อย และภาครัฐจะมุ่งงบประมาณในการดำเนินการอยู่แล้ว

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.30 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการมักได้รับการคัดเลือกให้เป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้ ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.85 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ พบว่า การมีส่วนให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.67 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เนื่องจากประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการมักอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลานานและได้รับความไว้วางใจจากคนในชุมชน จึงให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนได้ดี ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการออกเสียงโต้แย้งการศึกษาความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.17 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.42 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ย 2.42 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เพราะประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการส่วนใหญ่จะมีอายุค่อนข้างมากจึงไม่ค่อยมีส่วนเรื่องในเรื่องดังกล่าว ทำให้ค่าเฉลี่ยน้อย

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมในการสละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.58 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการสละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.58 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากค่อนข้างยากจน และกิจกรรมการพัฒนาส่วนใหญ่จะเน้นการร่วมแรงมากกว่าร่วมทุน

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.08 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 1.83 ซึ่ง จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าประชาชนที่มีตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการไม่ค่อยมีส่วนร่วมหรือให้ความสนใจในการประเมินผลแผนพัฒนามากนัก

ส่วนการมีส่วนร่วมด้านการศึกษาความต้องการของกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งประเภทอื่นๆ พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.27 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าประชาชนที่มีตำแหน่งดังกล่าวให้ความสำคัญในการศึกษาความต้องการสูงสุด ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.59 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการวางแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.75 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน มีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนไม่มีเวลาและไม่ให้ความสนใจ

ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรม พบว่า การมีส่วนร่วมสละเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาชุมชนและการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 3.00 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนสามารถเข้าร่วมได้โดยไม่ต้องรอนเรื่องเงินทองหรือทรัพย์สินของตน ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น มีค่าเฉลี่ย 2.54 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากเป็นเรื่องยุ่งยากและหน้าที่เรื่องการติดต่อประสานงานส่วนใหญ่จะมีผู้รับผิดชอบอยู่แล้ว

ด้านการประเมินผลแผนการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 2.79 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับสุดท้าย คือ การมีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน มีค่าเฉลี่ย 2.46 ซึ่งอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและประชาชนยังไม่ค่อยมีการศึกษา ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ คือ ด้านการศึกษา ความต้องการ ด้านการวางแผนการพัฒนา ด้านการปฏิบัติตามกิจกรรมและด้านการประเมินผล แผนการพัฒนา โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง 120 คน จำแนกตามเพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพ และตำแหน่งทางสังคม ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชน รายได้ อาชีพตำแหน่งทางสังคม และ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ของไลเกิร์ต (Likert) (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2542 : 77) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ โดยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านความต้องการของชุมชน การวางแผนการพัฒนา การปฏิบัติตามแผนการพัฒนาและการประเมินผลแผนการพัฒนา จำนวน 40 ข้อ ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาชุมชน โดยได้แสดงผลข้อมูลเป็นค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ย

สรุปผลการศึกษา

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลสระสีเหล็ก อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน โดยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 และมีอายุต่ำกว่า 22 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 65.8 โดยส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางสังคมประเภทอื่นๆ เช่น สมาชิกชุมชน จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 67.5 และมีระยะเวลาการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 97.5 ในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 60.8 และส่วนใหญ่มีรายเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่าเดือนละ 15,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะของชุมชน

1. ควรร่วมมือและ สามีคึกกันเพื่อชุมชนจะได้พัฒนา
2. ควรมีการจัดอบรมและฝึกวิชาชีพเพื่อเป็นรายได้เสริม เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานในหมู่บ้านและมีการอบรมเรื่องการเกษตรด้วย
3. ควรดูแลควบคุมการทำงานให้มีประสิทธิภาพ
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาเสนอแนวคิดและให้ความรู้ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติ
5. ภาครัฐควรจัดสรรหรือเพิ่มงบประมาณให้เพียงพอและทั่วถึง
6. ควรมีการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข่าวสารการพัฒนา
7. ควรจัดให้มีการจัดประชุม โดยให้ประชาชนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นว่ามีความต้องการอะไร
8. การพัฒนาชุมชนในแต่ละครั้งควรมีการชี้แจงให้ประชาชนทราบก่อน ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดปัญหาในภายหลัง และเป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน

4.2 ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษา

1. ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างภาครัฐและประชาชน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในวันหยุดราชการ เพื่อรับทราบและชี้แจงข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน
2. ควรจัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาชุมชนและบริการประชาชน ออกไปบริการประชาชนและพัฒนาชุมชนในทุกชุมชนอย่างทั่วถึง พร้อมทั้งสำรวจปัญหา ความต้องการและชี้แจงข้อมูลการพัฒนาในแต่ละชุมชนเพื่อหาแนวทางแก้ไขและให้ประชาชนรับทราบ
3. ควรจัดให้มีการอบรมหรือสัมมนาให้แก่ชุมชนอยู่เสมอเพื่อให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจ และได้รับข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์แก่ชุมชนและเป็นการเพิ่มทางเลือกหรือเสริมสร้างประสบการณ์ในการประกอบอาชีพให้กับคนในชุมชน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และลดภาวะการว่างงานที่มีอยู่ในชุมชน
4. แจ้งข่าวการดำเนินงานและผลการดำเนินงานการพัฒนาให้ชุมชนทราบทุกเดือน เพื่อเกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานและชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากประชาชน
5. ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลแผนการพัฒนาให้มากขึ้น ทั้งนี้ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลแผนการพัฒนา ก่อนข้างน้อยหรือต่ำที่สุด

4.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
2. ควรศึกษาถึงความต้องการของชุมชนว่ามีความต้องการในเรื่องใด อันจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาที่ดีและตรงกับความต้องการของชุมชน
3. ควรศึกษาถึงบทบาทของภาครัฐในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน
4. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

บรรณานุกรม

- กรรณิกา ชมดี. การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ต.ท่าช้าง อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- โกศล สายใจ. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนของกรุงเทพมหานคร : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนบางโคล่ แขวงบางโคล่ เขตบางคอแหลม กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนิพนธ์พัฒนาบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2536.
- ขนิษฐา ศรีนนท์. ปัญหาพิเศษ : การมีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี. ชลบุรี : วิทยาลัยนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2544.
- จิรพรรณ กาญจนะจิตรา. การพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.
- ชินรัตน์ สมสืบ. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2539.
- ชูเกียรติ เปี่ยมศรี. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อย : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองระยอง จ. ระยอง. ชลบุรี : วิทยาลัยนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) มหาวิทยาลัยบูรพา, 2543.
- ธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์. วิสัยทัศน์การวางแผนพัฒนาประเทศในสหัสวรรษหน้า. กรุงเทพฯ : เพชรรุ่งการพิมพ์, 2543.
- ธัชฤทธิ์ ปนารักษ์. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในเขตอำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540.
- เชียรชัย บุรพาชนก. การมีส่วนร่วมของชุมชนในกิจกรรมสุขภาพของหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน จ.ระยอง. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยนิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532.
- นริศ ขำนุรักษ์. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานพัฒนาชนบทของสภาตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี จ. หนองบัวลำภู. กรุงเทพฯ : ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

ปรีชา กลิ่นรัตน์. รายงานการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะชุมชนในชนบท.

กรุงเทพฯ : บริษัท มวลชน จำกัด, 2523.

ปาริชาติ วลัยเสถียร. เอกสารประกอบการศึกษาวิชาทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

(อัดสำเนา). มปท. 2533.

ปรีชา สุกใส. หลักการพัฒนาชุมชน. พิษณุโลก : สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม, 2541.

พนม ลิมอารีย์. กลุ่มสัมพันธ์. มปท. มปป.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนา

ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, 2527.

เพ็ญแข แสงแก้ว. การวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

สถานิตย์ บุญชู. ความรู้ทั่วไปในการพัฒนาชุมชน. เอกสารวิชาการหมายเลข 1 สาขาพัฒนาชุมชน

คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

* สิทธิโชค วรรณสันติกุล. พฤติกรรมมนุษย์ในกลุ่มและองค์กร. คำอธิบายวิชาจิตวิทยาสังคมกับการ

พัฒนา พค. 604. มปท, 2534.

สุกิจ บุตรระนันท์. การพัฒนาชุมชนในทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ.

มปท, 2508.

สุริยา ยีชัน. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในระบบป่าชุมชน : ศึกษา

เฉพาะกรณี ต.ศรีละกอ อ.จักราช จ.นครราชสีมา. กรุงเทพฯ : วิทยานิพนธ์สังคมศาสตร์-
มหบัณฑิต (สิ่งแวดล้อม) : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

Alvin, Bernard. *Rural Sociology*. New York : McGraw-Hill Book Company, 1959.

Dunham, William A. *The Outlook For Community Development*. The Social Welfare Forum, 1976.

Erwin, William. *Participation Management : Concept Theory And Implementation*. Atlanta : Georgia State University, 1976.

* Keith, Davis D. *Human Behavior At Work – Human Relations And Organization Behavior*.

New York : McGraw – Hill Book Company, 1972.

United Nations. *Popular Participation In Decision Making For Development*. New York :

United Nations Publication, 1975.

ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก : <http://www.dola.go.th>. (วันที่ค้นข้อมูล 23

พฤษภาคม 2545)

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช 2 ค)และข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.). (ออนไลน์) เข้าถึง

ได้จาก : <http://www.porchor.moi.go.th>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 พฤษภาคม 2545)

ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี. (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

<http://www.thaitambon.com>. (วันที่ค้นข้อมูล 23 พฤษภาคม 2545)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

กรณีศึกษา: ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ศึกษาในการจัดทำสารนิพนธ์และเพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาชุมชนที่ดีต่อไป จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยแบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย () หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ท่านอาศัยอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลา

() ต่ำกว่า 5 ปี

() มากกว่า 5 ปี

4. ท่านมีรายได้รวมทั้งหมดเฉลี่ยเดือนละ.....บาท.

5. ปัจจุบันท่านประกอบอาชีพ

() เกษตรกรรม () นอกภาคเกษตรกรรม

6. ปัจจุบันท่านมีตำแหน่งทางสังคมประเภทใด

() ตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกกลุ่มอาชีพ เป็นต้น

() ตำแหน่งทางสังคมที่ไม่เป็นทางการ เช่น ผู้อาวุโสหรือที่ปรึกษาของชุมชน เป็นต้น

() อื่นๆ ระบุ.....

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดให้ตามความเป็นจริง

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความต้องการของชุมชน					
1.มีส่วนร่วมในการศึกษาความต้องการของชุมชน					
2.มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการของชุมชน					
3.มีส่วนร่วมในการค้นหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน					
4.มีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการของชุมชน					
5.มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้องการของชุมชน					
6.มีส่วนร่วมในการแสวงหาแนวทางแก้ไขเพื่อสนองความต้องการของชุมชน					
7.มีส่วนร่วมออกความคิดเห็นในการศึกษาความต้องการของชุมชนในเรื่องผู้ให้ข้อมูลชุมชน					
8.มีส่วนร่วมให้ข้อเสนอแนะข้อมูลของชุมชนในการศึกษาความต้องการของชุมชน					
9.มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนการศึกษาความต้องการของชุมชน					
10.มีส่วนร่วมในกรออกเสียงได้แก่การศึกษาความต้องการของชุมชน					
การวางแผนการพัฒนาชุมชน					
11.มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการพัฒนา					
12.มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการพัฒนาชุมชน					
13.มีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมในแผนการพัฒนาชุมชน					
14.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการในแผนการทำงานพัฒนาชุมชน					
15.มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของแผนการทำงานพัฒนาชุมชน					

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการติดตามประเมินผลในแผนการพัฒนารชุมชน					
17.มีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนการพัฒนารชุมชน					
18.มีส่วนร่วมในการประเมินความเป็นไปได้ของแผน					
19.มีส่วนร่วมในการลงมติเพื่อนำแผนไปดำเนินการ					
20.มีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็นในการวางแผน					
การปฏิบัติภารกิจ					
21.มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนารชุมชนที่จัดให้มีขึ้น					
22.มีส่วนร่วมในการ สละแรงกายในการดำเนินกิจกรรมพัฒนารชุมชน					
23.มีส่วนร่วมในการสละเงินเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนารชุมชน					
24.มีส่วนร่วมในการ สละสิ่งของเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมพัฒนารชุมชน					
25.สละเวลาในการร่วมกิจกรรมพัฒนารชุมชน					
26.มีส่วนร่วมในการชักชวนเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนารชุมชน					
27.มีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานหรือองค์กรอื่น					
28.มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน					
29.มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากการพัฒนารชุมชน					
30.มีส่วนร่วมในการปรับปรุงกิจกรรมเพื่อทำให้กิจกรรมพัฒนารชุมชน					
การติดตามประเมินผล					
31.มีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางเอาไว้					

กิจกรรมการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
32.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความก้าวหน้าของกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
33.มีส่วนร่วมในการเสนอเกณฑ์การประเมินผลกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
34.มีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของแต่ละขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการพัฒนา					
35.มีส่วนร่วมในการบอกประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมพัฒนาชุมชน					
36.มีส่วนร่วมรับทราบเมื่อการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามขั้นตอน					
37.มีส่วนร่วมในการประเมินผลปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน					
38.มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบจากการดำเนินการพัฒนาชุมชน					
39.มีส่วนร่วมในการให้ข้อคิดเห็นในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนา					
40.มีส่วนร่วมในการประชุมสรุปผลการดำเนินงานพัฒนาชุมชน					

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

ท่านมีปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาชุมชนของท่านอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

โครงการฝึกงานภาคฤดูร้อน

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาไทย)

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน

กรณีศึกษา : ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม
จังหวัดชลบุรี

ชื่อสารนิพนธ์ (ภาษาอังกฤษ)

THE PARTICIPATIONS TO COMMUNITY
DEVELOPMENT.CASE STUDY : TAMBON
SRASILIAM AMPHUR PANUSNIKOM,
CHONBURI PROVINCE

ชื่อนิติฝึกงาน

นายอภิชัย อุ่มชอุ่ม

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์บุญเดิม พันรอบ

ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาภาคสนาม

นายวินัย พันธุ์อยู่

สถานที่ฝึกงาน

สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดชลบุรี อ.เมือง
จ.ชลบุรี โทร.0 3828 4349

ระยะเวลาฝึกงาน

18 มีนาคม 2545 ถึง 10 พฤษภาคม 2545

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาชุมชนนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสุข ความเจริญให้เกิดขึ้นกับประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ การที่จะให้ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ขั้นตอน ตั้งแต่การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผน การดำเนินการแก้ไขปัญหาและการประเมินผลก็จะเป็นการขจัดข้อขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐและชุมชน ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแห่งชุมชน ซึ่งในการดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ มักพบว่าชุมชนและองค์กรประชาชนไม่ค่อยจะเข้าร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชน หรือเข้ามาแต่ก็อยู่ในขอบเขตที่จำกัด เจ้าหน้าที่ของรัฐมักจะเป็นผู้กำหนดปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งไม่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ หรือบางแห่งกลับมองว่าการพัฒนาชุมชนเป็นเรื่องของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว จึงเป็นผลให้บางท้องที่มีการเข้าร่วมน้อย ซึ่งหากได้นำเอาประชาชนที่ได้รับผลจากการพัฒนาให้เข้ามาอยู่ในกระบวนการคิดค้นปัญหา กำหนดวิธีการและขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาและเข้าร่วมปฏิบัติ ย่อมจะมีผลทำให้การพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์และสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้อีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้น การศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชนถือเป็นสิ่งที่มีผู้ศึกษามีความสนใจเป็นอย่างมาก โดยจะทำการศึกษาดังลักษณะการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา วางแผน ดำเนินงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของคนในชุมชนและการประเมินผลแผนการพัฒนาชุมชน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการเข้าร่วมในการพัฒนาชุมชนของชุมชน ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชุมชน
2. จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม
3. จะนำไปสู่แนวคิดในการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชน

แผนการฝึกงาน

ระหว่างวันที่ 18 มีนาคม 2545 - 10 พฤษภาคม 2545

การฝึกงาน	ระยะเวลาดำเนินการ							
	18 มีนาคม 2545				10 พฤษภาคม 2545			
	1	2	3	4	5	6	7	8
1. ศึกษาเอกสารของหน่วยงานเพื่อนำมาใช้ในการทำสารนิพนธ์	↔							
2. ฝึกงานในสำนักงาน		↔		↔				
3. เก็บข้อมูลในการออกแบบสอบถามและใช้ประกอบสารนิพนธ์					↔			
4. ออกแบบสอบถาม					↔	↔		
5. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม							↔	↔

มหาวิทยาลัยบูรพา University

วัน/เดือน/ปี	จำนวนชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
26 มี.ค. 45	8	- บันทึกข้อมูลกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) - พิมพ์หนังสือราชการ	
27 มี.ค. 45	8	- พิมพ์งานโครงการ " หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ " - คัดเลือกกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่น ต.หนองสาม อ.ศรีราชา - เตรียมเอกสารและอุปกรณ์ประกอบการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	
28 มี.ค. 45	8	- พิมพ์คำกล่าวในพิธีเปิดงาน " มหัศจรรย์ภูมิปัญญาไทย เมืองพัทยา " - พิมพ์จดหมายราชการ - ลงทะเบียนรับของบริจาคแก่กาชาดจังหวัดชลบุรี เพื่อใช้ในงานประจําจังหวัดชลบุรี	
29 มี.ค. 45	8	- พิมพ์งานสำนักงานฯ - ถ่ายเอกสาร	
1 เม.ย 45	8	- บันทึกข้อมูลกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) - ถ่ายเอกสาร	
2 เม.ย. 45	8	- บันทึกข้อมูลกองทุนแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) - ถ่ายเอกสาร	
3 เม.ย 45	8	- พิมพ์งานโครงการ " หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ " - ถ่ายเอกสาร - ส่งหนังสือราชการที่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี, สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี, สถานีตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี, แผนกจังหวัดชลบุรี, สำนักงานเกษตรจังหวัดชลบุรี, สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรีและพาณิชย์จังหวัดชลบุรี	
4 เม.ย 45	8	- ถ่ายเอกสาร - พิมพ์หนังสือราชการ - ลงทะเบียนหนังสือราชการ	
5 เม.ย 45	8	- พิมพ์งานสำนักงานฯ - ถ่ายเอกสาร - บันทึกข้อมูลโครงการ " หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ "	
8 เม.ย 45	8	- หยุดชดเชยวันจักรี -	
9 เม.ย 45	8	- บันทึกข้อมูลโครงการแก้ไขปัญหาความยากจน (กข.คจ.) - ถ่ายเอกสาร - พิมพ์หนังสือราชการ	

วัน/เดือน/ปี	จำนวนชั่วโมง	รายงานกิจกรรมที่ฝึกงาน	หมายเหตุ
10 เม.ย 45	8	- พิมพ์รายงานการดำเนินงานตามนโยบายนายเน้นหนักฯ ปี 2545 - ลงทะเบียนหนังสือราชการ - ถ่ายเอกสาร	
11 เม.ย 45	8	- พิมพ์โครงการฝึกอบรมทีมงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน - ถ่ายเอกสารโครงการฝึกอบรมทีมงานเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน	
12 เม.ย. 45	8	- บันทึกข้อมูลโครงการ " หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ " - ถ่ายเอกสาร - พิมพ์รายงานผลการส่งเสริมสินค้า นตผ.	
15-16 เม.ย 45	16	- หยุดชดเชยวันสงกรานต์ -	
17 เม.ย 45	8	- พิมพ์หลักเกณฑ์การให้คะแนนการคัดเลือกหมู่บ้าน กข.คจ. ตัวอย่าง ตามโครงการ " หมู่บ้าน กข.คจ. ตัวอย่าง หนึ่งตำบล หนึ่งหมู่บ้าน " - ลงทะเบียนหนังสือราชการ - ถ่ายเอกสาร	
18 เม.ย 45	8	- พิมพ์หนังสือราชการ - คัดเลือกกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่น ณ ต.วัดสุวรรณ อ.บ่อทอง และ อบต. ห้างสูง อ.หนองใหญ่	
19 เม.ย 45	8	- เตรียมสถานที่ประชุม - พิมพ์ปฏิทินการดำเนินงานโครงการเยาวชนแลกเปลี่ยนไทย - สิงคโปร์ ปี 2545 - พิมพ์แผนการใช้งบประมาณด้านการประชาสัมพันธ์โครงการหนึ่ง หนึ่งผลิตภัณฑ์ (นตผ.) ของคณะกรรมการ นตผ. จังหวัดชลบุรี - บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน - พิมพ์โครงการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น - ถ่ายเอกสาร	
22 เม.ย 45	8	- ถ่ายเอกสาร - พิมพ์รายงานผลการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประจำเดือนเมษายน 2545	
23 เม.ย 45	8	- พิมพ์รายงานผลการส่งเสริมการตลาดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ - บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน - พิมพ์รายงานผลการส่งเสริมการตลาดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ประจำเดือนเมษายน 2545 - พิมพ์บหน้าการส่งเสริมการตลาดสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์	

24 เม.ย 45	8	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน - พิมพ์หนังสือราชการ - ถ่ายเอกสาร 	
25 เม.ย 45	8	<ul style="list-style-type: none"> - ติดต่อศูนย์สื่อสารเขต 2 เรื่องการดำเนินการโครงการจัดทำเว็บไซต์ไทยตำบลดอกทศอม - พิมพ์ผลการดำเนินการโครงการจัดทำเว็บไซต์ไทยตำบลดอกทศอม - พิมพ์รายงานผลการประกวดกิจกรรมพัฒนาชุมชนดีเด่น ประจำปี - พิมพ์แบบสำรวจความต้องการบริโภคผลผลิตทางการเกษตร (ผลไม้) 	
26 เม.ย 45	8	<ul style="list-style-type: none"> - ลงทะเบียนหนังสือราชการ - พิมพ์จดหมายราชการ - ถ่ายเอกสาร 	
29 เม.ย 45	8	<ul style="list-style-type: none"> - บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน - พิมพ์แผนปฏิบัติงานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ประจำเดือน พฤษภาคม 2545 - พิมพ์ผลการปฏิบัติงานสำนักงานพัฒนาชุมชนในจังหวัดชลบุรี ประจำเดือนเมษายน 2545 - พิมพ์แผนการให้คะแนนการสอบสวนสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ธุรการสำนักงานเหล่ากาชาดชลบุรี - พิมพ์ผลการจำหน่ายสินค้า นตผ. ประจำเดือนเมษายน 2545 ชลบุรี - ร่วมงานรดน้ำดำหัว ณ อบต. ห้วยกะปิ 	
30 เม.ย 45	8	<ul style="list-style-type: none"> - พิมพ์จดหมายราชการ - พิมพ์เค้าโครงข้อมูลเชิงลึกหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ดีเด่น - อัดรูป - พิมพ์สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายเน้นหนัก กรมการพัฒนารัฐบาล ปี 2545 จังหวัดชลบุรี - บันทึกคะแนนความพร้อมของโครงการ นตผ. - เตรียมเอกสารการประชุมเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ประจำเดือน พฤษภาคม 2545 	
1 พ.ค. 45	8	<ul style="list-style-type: none"> - ถ่ายเอกสาร - พิมพ์จดหมายราชการ - บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน 	

2 พ.ค. 45	8	- บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน - ถ่ายเอกสาร - พิมพ์จดหมายราชการ
3 พ.ค. 45	8	- เตรียมเอกสารการประชุมผลการดำเนินงานสำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดชลบุรี ณ ศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาชุมชน เขตที่ 2 - บันทึกข้อมูลกองทุนหมู่บ้านลงฐานข้อมูลกองทุนหมู่บ้าน - พิมพ์จดหมายราชการ
6 พ.ค. 45	8	- หยุดชดเชยวันฉัตรมงคล -
7-8 พ.ค. 45	16	- ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล ณ ตำบลสระสี่เหลี่ยม อำเภอพนัสนิคม ชลบุรี
9 พ.ค. 45	8	- หยุดวันพืชมงคล -
10 พ.ค. 45	8	- ช่วยงานในสำนักงาน - ประเมินผลการฝึกงาน
รวม	280	

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นายอภิชัย อุ่มชอุ่ม
วัน/เดือน/ปีเกิด วันที่ 9 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2523
ที่อยู่ปัจจุบัน 575 หมู่ที่ 3 ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ
จังหวัดเพชรบูรณ์ 67170
0-5678-4086

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2538

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากโรงเรียนเมืองศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์

พ.ศ.2541

สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

จากโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี

พ.ศ. 2545

สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต

วิชาเอกการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University